

FLOR DE CARD

SANT LORENÇ DES CARDASSAR

JUNY DE 1995 • N° 217

Entrevista al batle

Josep Cortès (pàg. 3)

Eleccions: de realitats i elucubracions

Guillem Pont (pàg. 6)

El punt de vista del PSM

PSM-Nacionalistes de Mallorca (pàg. 8)

Era això el que volia el poble?

Ignasi Umbert (pàg. 10)

Crònica informal

Josep Cortès (pàg. 12)

Flor de Card: núm. 250

Josep Cortès (pàg. 22)

Guillem Pont (pàg. 23)

Antoni Sansó (pàg. 23)

L'ex-pacte de govern

(Pàg. 5)

El bàsquet femení de Sant Llorenç campió de balears

Guillem Pont (pàg. 19)

El batle i l'equip de govern

Els amants de les emocions fortes ho han tingut bé aquest mes passat, a Sant Llorenç, amb l'elecció del batle i de l'equip de govern. Han estat tants els canvis de tendència i les notícies que s'han anat succeint, que no ha calgut cercar aventures exòtiques per estimular la imaginació i l'excitació de llorencins i carrioners. Fins i tot és possible que els polítics s'hagin passat una mica, i hagin contribuït a crear unes tensions que no propicien gens el diàleg i la relació entre les diferents tendències del poble.

En aquest sentit, pensam que el Grup Independent de Son Carrió, guanyador de les eleccions municipals, no ha plantejat adequadament el procés negociador per formar l'equip de govern, i així ho reconeix en Mateu Puigròs en aquesta mateixa revista. Al principi establiren una aliança amb el PP i CB, amb el seu capdavanter com a batle; més tard convidaren en Miquel Vaquer a participar-hi i li donaren la batlia, que havia de compartir amb en Mateu Domenge; a darrera hora, però, romperen el pacte i es quedaren en minoria; i a hores d'ara encara no se sap bé si formaran equip de govern amb els progressistes o amb els conservadors. És evident que tots aquests canvis no fan més que ajudar a embullar la gent. Si des del principi s'haguessin marcat un camí i l'haguessin seguit s'haurien estalviat les tensions que s'han produït entre llorencins i carrioners, i també les sospites sobre les motivacions reals d'aquests estranys pactes.

I tampoc no ha estat correcta la ruptura del pacte. Si una persona, en representació d'un grup, dóna la seva paraula l'ha de mantenir passi el que passi; i si no estava segura de poder-ho fer ja no l'havia d'haver donada. I no és admissible el fet que molts de llorencins no estassin d'acord amb què en Miquel Vaquer tornàs ésser el batle de Sant Llorenç. Una actuació no està ben feta o mal feta en funció de si el resultat ens convé a nosaltres en particular, sinó per ella mateixa, i el fet de rompre la paraula i la firma sempre és criticable, sigui quin sigui el resultat. És evident que el GISC no va saber calibrar l'impacte popular que la seva decisió provocaria, i que quan se n'adonaren es feren por i decidiren tirar-se enrera. I si és ver que val més rectificar quan encara s'hi és a temps, també ho és que hagués estat molt millor no haver d'arribar a aquesta situació de nervis i crispació.

En definitiva, estam poc més o manco igual que abans de l'elecció de batle, i tenen fins a mitjan mes per formar la comissió de govern. Esperem que aquesta vegada se sospesin millor els pros i els contres, i es formi una majoria concordant amb les preferències dels electors.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36.

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Juny de 1995. Número 217.

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació Cultural Flor de Card

CIF: G07606185

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

COL·LABOREN

Josep Cortès	La corporació	Portada
	Mateu Puigròs	3
	El pacte	5
	Tal dia com avui	9
	Crònica informal	12
	Flor de Card	22
	Això era i no és	28
Guillem Pont	Eleccions...	6
	Els quatre clotets	17
	Bàsquet 1994-95	19
	250	23
PSM	El seu punt de vista	8
Ignasi Umbert	Era això el que...	10
	Secretaria	
Jaume Galmés	Lira d'or	13
	Louise Labé	14
Mònica Pons	Béla Bartók	16
Diversos	Batec	18
Josep Galmés	El consum d'alcohol	20
	Alzheimer	25
Nicolau/Simonet	Demografia	21
Antoni Sansó	Flor de Card	23
Maria Bel Sanxo	Cursos d'adults	24
Maria Galmés	Si lleu...	26
	Comptabilitat	
Xesc Umbert	El temps	24
Isabel Nicolau	Distribució	

En Mateu Puigròs, batle

Una elecció de batle tan moguda com la d'enguany dona peu a moltes interpretacions, i en aquest sentit tant el PSM com UM en fan una anàlisi en aquesta mateixa revista. Hi mancava, però, l'opinió del protagonista, en Mateu Puigròs, el primer carrioner que ha ocupat la batlia de Sant Llorenç.

FLOR DE CARD.- Què sents, en esser es primer batle carrioner en tota sa nostra història?

MATEU PUIGRÒS.- Per una part és un motiu de satisfacció i per s'altra, de preocupació. De satisfacció perquè que en cent anys hi hagi un batle carrioner crec que és motiu per sentir-se'n orgullós, fins i tot p'es qui no són d'es poble; i també és de preocupació perquè es fet de ser de Son Carrió implica una major responsabilitat, sobretot perquè m'imagín que mos posaran a prova constantment, i es llistó que mos aplicaran a noltros serà superior an es que s'aplicaria a un llorenç.

FC.- I què pesa més, sa satisfacció o sa preocupació?

MP.- Crec que van més o manco per l'estil.

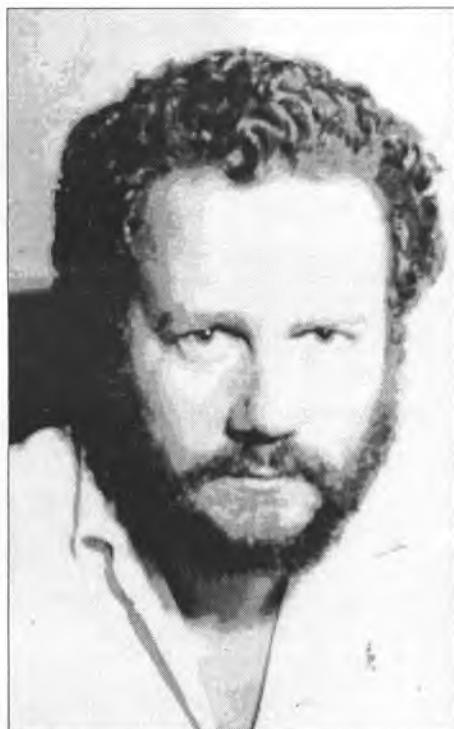
FC.- Fa estona que en tenies ganes?

MP.- Dins sa campanya electoral vàrem dir que es tema de sa batlia no era prioritari, al contrari d'altra gent, que se presentava única i exclusivament per ser batle, però que si arribava es cas, en principi, tampoc no en renunciàrem. Per noltros era prioritari es programa, ara bé, una vegada vists es resultats electorals, vàrem entendre que teníem una seriosa responsabilitat històrica i que difícilment podíem renunciar a sa batlia. Per això, a sa primera fase de sa negociació, era aquest es sentiment que teníem.

FC.- Què opinen es teus conciutadans de Son Carrió?

MP.- Hi ha gent que està preocupada, perquè tenen por que s'atenció que se do-

ni a Son Carrió sigui menor que sa que s'ha donat aquests darrers anys. Per noltros això també és un repte, perquè en principi no hi ha d'haver diferència en so tractament que donem a qualsevol d'es tres nuclis de població. S'únic problema que hi pugui haver sigui possiblement sa relació personal amb sa gent, perquè es fet que jo sigui carrioner i passi a Son Carrió moltes més hores que a Sant Llorenç, farà que me relacioni més amb ells, i a aquesta relació personal de cap manera hi he de renunciar.

FC.- Són conscients que a partir d'ara sa teva tasca s'haurà de repartir per tot es terme?

MP.- Això és un poc de tòpic, perquè sa meva gestió durant es darrers quatre anys ha estat dedicada més a coses de caràcter municipal que a coses específiques de Son Carrió, ja sigui per ses tasques de sa comissió de Govern o de sa d'Urbanisme; ara bé, hi ha aquesta opinió generalitzada, que en certa forma és un poc ver, però no tant com se vol suposar. Lo que no s'ha analitzat bé és que a Son Carrió hi ha un grup de feina d'unes cinquanta persones que no està vinculat amb s'Ajuntament, i que sa meva feina, bàsicament, és

de coordinar-lo. No és que fes tantes coses com se vol suposar, sinó que coordinava un grup que a Sant Llorenç no han sabut o no han volgut organitzar, però això són coses que no em toca a mi analitzar. Per això aquí no s'han rentabilitzat políticament tant com a Son Carrió ses coses que s'han fet.

FC.- Seràs imparcial a s'hora d'establir prioritats?

MP.- És difícil ser imparcial, encara que intentaré ser-ho. Sa meva pretensió també serà no caure en so sentit contrari: que pèr voler quedar bé a Sant Llorenç mos oblidem de Son Carrió i sa zona costanera. S'esforç haurà d'anar en aquest sentit, perquè sa primera temptació és fer coses per Sant Llorenç, però hem de tenir un comportament més global i oblidar-nos de fer coses nucli per nucli.

FC.- Passem a un altre tema. Com han anat ses negociacions per formar s'equip de govern?

MP.- Reconec que noltros no hem sabut dur unes bones negociacions i que no hem actuat correctament, i també pens que hi ha altres grups que tampoc no ho han fet bé. Moltes vegades hem actuat guiats p'es sentiment que un batle carrioner no seria acceptat, opinió que era propagada per s'estratègia d'altres grups polítics a qui no interessava que això prosperàs. Quan decidíem prendre per s'altre camí, que era fer un grup de set persones amb sa batlia partida, era perquè mos trobàvem acorralats i no sabíem com sortir-ne. Consider que va ser una equivocació.

FC.- Per quin motiu es vostro grup se va decantar cap an es partits conservadors, si es primers dotze anys havíeu fet costat an el PSOE?

MP.- Això d'es conservadors també crec que és un poc de tòpic. N'Antoni Sansó va dir que mos havíem juntat amb s'extrema dreta, però es darrers quatre anys havíem format govern amb gent que ara també entrava en es pacte, i el PSM no hi va prendre part però va negociar fins an es darrer moment, i si no va entrar s'equip de govern va ser perquè no mos vàrem entendre a s'hora de repartir ses competències.

FC.- Però es dotze primers anys

havéu anat amb el PSOE...

MP.- Sí, però jo personalment he arribat a sa conclusió que a nivell municipal lo que s'ha de pactar és sa gestió que s'ha de fer, i sa part ideològica ja mos queda un poc més llunyana. És una llàstima que a un poble petit no se pugui pactar un programa per mor de ses sigles. Es fet que noltros estem dins un grup independent que no està identificat ni amb el PSM, ni amb el PSOE ni amb el PP, p'entura mos fa tenir una visió diferent, equivocada o no, d'una realitat política que potser ets altres no comparteixen.

FC.- Es programa d'un grup d'esquerreres és molt diferent d'es d'un grup de dretes. Darrera unes sigles hi ha tota una manera de pensar i d'actuar...

MP.- Sí, però jo estic d'acord amb en Toni Sansó quan va dir que dins un ajuntament hi havia un 70% de gestió i un 30% d'ideologia. Tot això està en funció de ses persones que hi hagi dins es grup de govern. Jo, tots ets anys que he estat dins el PSOE, no he tengut consignes sobre lo que havia de fer. A nivell individual p'entura compartesc més afinitats ideològiques amb sos partits d'esquerra, però això no m'impedeix fer feina amb sos d'es PP.

FC.- És ver lo que deia en Mateu Gostf sobre unes millores an es polisportiu i a sa nova unitat sanitària si ells estaven a s'equip de govern?

MP.- Jo crec que hem de ser pràctics, i hem de reconèixer que aquests darrers quatre anys hem tengut poques subven-

cions de sa Comunitat Autònoma; no sé si ha estat una coincidència o un càstig. Un percentatge molt elevat depèn de sa gestió que faci cada ajuntament, però tenir una bona relació amb Palma pot influir en sa concessió d'ajudes.

FC.- Això se contradiu amb so fet que aconseguíreu més ajudes quan estaves amb el PSOE, idè...

MP.- Maldament en Fal.lera abans estàs amb el PP, a sa darrera legislatura aquest partit estava a s'oposició, però això és una altra història i no se pot prendre de referència. Noltros no hem pactat mai amb el PP, i ara pot ser una nova experiència.

FC.- No sembla un poc mercantilista que per tenir unes millores an es poble deixeu de banda s'opinió de sa majoria d'es llorencins?

MP.- En aquesta discussió m'estim més no entrar-hi perquè es plantejament me pareix totalment incorrecte.

FC.- Però dins Sant Llorenç es grups progressistes i nacionalistes tengueren 131 vots més que es conservadors, i el PSM va ser es més votat a totes ses taules...

MP.- És igual, però ses eleccions eren de tot es terme.

FC.- És ver, però voltros miràreu primer ets interessos de Son Carrió...

MP.- A part de ses inversions també miràrem un programa de gestió per tot es municipi.

FC.- Consideres, idè, que ses persones amb ses quals firmàreu es pacte po-

dien fer més bona gestió que ses que quedaren fora?

MP.- No, lo que passa és que noltros mos havíem de defensar de qualque manera perquè mos trobàvem en una situació psicològica fotuda, i això va ser una forma de sortir-ne. Va ser una equivocació, i ho reconeixem públicament. Per haver estat sa llista més votada havíem d'haver seguit amb sa postura inicial d'anar per sa batlia, perquè teníem es nostre dret a fer-ho. I si no ho aconseguíem havíem d'haver estat disposats a estar a s'oposició.

FC.- Per què inicialment havéu renunciat a sa batlia per donar-la a Miquel Vaquer? Sa gent no va entendre què pintava en Fal.lera dins es pacte...

MP.- Es que noltros vàrem tenir un problema: a totes ses reunions que havíem tengut no hi va haver cap grup que estàs disposat a votar-me per batle; llavors, això mos va fer sospitar que hi havia un rebuig generalitzat en aquest sentit, i per això miràrem de conseguir es màxim possible de gent, i aquesta idea la seguim mantenint. Lo que passa és que mos equivocàrem en tota sa bèstia. Es plantejament va estar mal fet, va ser rebutjat per molta gent i fins i tot va fer que se posàs en dubte sa nostra honorabilitat. A rel d'això decidírem rompre es pacte.

FC.- Però no m'has contestat a sa pregunta. Que hi pintava dins tot això en Miquel Fal.lera?

MP.- Si jo havia de ser es batle, es plantejament era ser-ho es quatre anys; si ho havíem de partir, llavors pensàrem que lo millor era que continuàs en Fal.lera es dos primers anys i que després ho fos en Mateu Domenge, que era més nou i tendria dos anys per reciclar-se.

FC.- Per mor d'aquesta decisió, tenguéreu moltes pressions?

MP.- Sí, moltes, i precisament per això el vàrem rompre. N'hi va haver de gent nostra i també d'altres. Sabem que en Toni Sansó va dir que es pacte no obeïa a criteris polítics, sinó econòmics, i per això decidírem no tirar envant, maldament mos sabés greu p'en Miquel Vaquer.

FC.- És ver que el vàreu gravar?

MP.- Això és una cosa confidencial que m'estim més no comentar. A més, ses cintes no tenen valor judicial...

FC.- Han jugat cap paper alguns empresaris de sa zona costanera a s'hora de posar o llevar en Fal.lera?

MP.- Ho negam categòricament davant

es que sigui, i es que tenguí cap prova que la mostri.

FC.- Podem publicar es pacte?

MP.- Supòs que sí, però an es meu el vaig esqueixar.

FC.- Per acabar, parlem un poc d'es futur. Com enstireu sa legislatura?

MP.- Després de s'elecció de batle vàrem dir que deixaríem una setmana de reflexió an es grups polítics. A partir de dia 26 mos tornarem reunir per veure com ho enstrem. Intentarem agrupar es màxim de persones que vulguin participar. Sé que és un tema difícil, però ho intentarem, perquè crec que és s'obligació de tots. Si algú opta per estar a s'oposició, lògicament té tot es dret d'estar-hi.

FC.- Està romput es pacte amb el PP i en Bovet?

MP.- No, ni està romput ni està firmat. Tenim uns compromissos i ses relacions continuen igual que abans.

FC.- Idò en Mateu Gostí serà batle es dos darrers anys...

MP.- No, no, no, això no.

FC.- Idò es pacte està romput?

MP.- Sí, es pacte està romput amb tots, però no ses relacions amb el PP. Tot torna partir de zero, així de clar.

FC.- Creus que es grups progressistes voldran col.laborar amb sos conservadors, i a s'enrevés?

MP.- Per lo que he vist, pareix que es d'es PP no posen tants d'impediments com el PSM o el PSOE per fer un govern de concentració, però intentarem agrupar es màxim possible de gent. Personalment crec que sa gent del PSM és molt apta per dur una bona gestió, i intentarem que col.laborin.

FC.- Però els deixàreu de banda...

MP.- Crec que no és exactament així. En Toni Sansó deia que si ell no era es batle no hi havia res que fer, i davant això noltros optàrem per seguir altres camins.

FC.- I en Miquel Vaquer?

MP.- Mos ho haurem de plantejar.

FC.- Com penses estructurar sa comissió de Govern?

MP.- Estarà en funció d'es pacte que facem. Una de ses opcions que hi havia era que estàs en proporció an es regidors i an es vots que tregueren es grups que hi participin.

FC.- I ses comissions informatives? Qui triarà ses presidències?

MP.- Noltros hem de fer una programació, i an es que participin els hem de dir

que triïn entre dues comissions que els oferiguem, en funció de sa capacitat o idoneïtat que considerem que tenen per dur-la a terme, que poc més o manco tots sabem quines feines poden anar millor a cadascú. És a dir, farem un organigrama i donarem diverses opcions an es que vulguin participar.

FC.- I enguany què fareu, un delegat de Son Carrió o un delegat de Sant Llorenç?

MP.- No ho sé, és un tema que encara no mos hem plantejat.

Una revista mensual té uns avantatges i uns inconvenients. Entre els primers hi figura el poder analitzar amb més o manco profunditat els fets que s'han donat en el poble entre revista i revista, sense el perill de donar notícies tan equivocades com les dels diaris i ràdios que anuncien el pacte el mateix dia que s'havia romput. Entre els segons, però, també hi hem d'incloure l'evidència que moltes vegades els escrits ja són estantissos, car allò que es comenta ja forma part de la història.

És probable que quan aquesta revista estigui al carrer ja se sàpiga la composició del nou equip de govern i, per tant, moltes preguntes no tinguin raó de ser publicades. Valgui, emperò, l'entrevista, per donar a conèixer l'opinió del qui, si no hi ha res de nou, serà el nostre capdavanter durant els vinents quatre anys.

Josep Cortès

El pacte

Els sotasignants, com a representants del Grup Independent de Son Carrió (GISC), Partit Popular (PP), Gent Llorencina (GLL) i Convergència Balear (CB), acorden la subscripció del següent pacte de Govern per a l'Ajuntament de Sant Llorenç:

Primer: Comprovada la similitud dels programes electorals de les forces polítiques sotasignants, s'ha acordat la formalització d'un pacte de Govern, en virtut del qual la Batlia del Municipi recaurà els dos primers anys en la persona de D. Miquel Vaquer (GLL), mentres que els dos restants ho farà en la persona de D. Mateu Domenge (PP).

A tal efecte, els sotasignants es comprometen a què els seus respectius grups votin dia 17 de juny del 1995 al candidat de "Gent Llorencina", i a juny de 1997 el candidat del Partit Popular.

Segon: A la Comissió de Govern s'hi integraran un representant de cada una de les formacions polítiques, d'acord amb el següent ordre: Primer Tinent de Batle (GISC), Segon Tinent de Batle (CB) i Tercer Tinent de Batle (PP o GLL, en funció de qui ostenti la batlia en cada precís moment).

Tercer: El càrrec de Primer Tinent de Batle recaurà sempre en la persona de D. Mateu Puigròs en representació del GISC. Al mateix temps, correspondrà sempre al GISC la delegació del nucli municipal de Son Carrió.

I, en prova de conformitat als punts abans esmentats, signen el present document:

Sant Llorenç, 15 de juny de 1995

Mateu Puigròs   Mateu Domenge
GISC   PP

Miquel Vaquer   Bartomeu Mestre
GLL   CB

Eleccions: de realitats i elucubracions

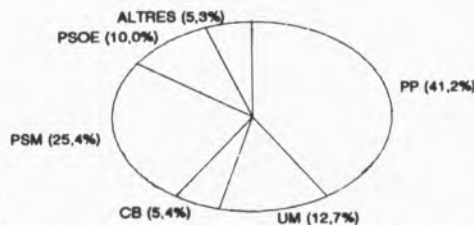

Intentar filar comentaris després de succeïts els fets sempre resulta fàcil. Fins i tot pot resultar temptador alinear-se amb l'evidència dels resultats. Això es fa molt avinent si es parla d'unes eleccions (un pagès savi em va comentar fa molts anys que no hi ha eleccions sense sorpreses) i encara més si aquestes són municipals.

Malgrat tot, agafant les dades que Josep Cortès plasmà sobre les pàgines del proppassat "Flor de Card" relatives a les darreres municipals, no sense plaer i amb l'ajuda del Lotus, hi he jugat una mica. Els resultats del joc han estat unes determinades realitats -obviament subjectes a múltiples interpretacions-, però també m'ha permès fer determinades simulacions del que "haguera pogut passar", és a dir, elucubracions. Vegem-ho:

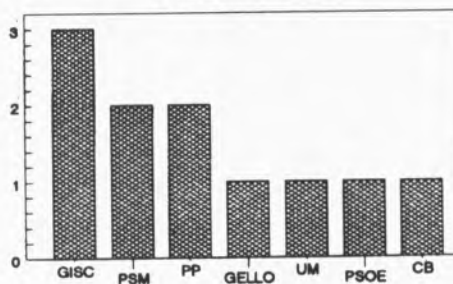
Si intentam clarificar les tendències de vot dels llorencins, obviament ens haurem de fixar en els vots "al Parlament", car entre altres coses em consta que, a nivell de municipals, hi intervenen moltíssimes variables "extranyes", com és ara favors rebuts, simpatia dels participants, marca del cotxe que utilitzen, etiquetes del passat llunyà etc. Per això haurem de centrar la vista en el formatge. Llavors podrem extreure la primera realitat: seguint la tònica general de l'Illa, l'**electorat llorencí és majoritàriament conservador**. Tant si ho miram per la porció de pastís que es reparteixen PP-PSM, com si féssim agrupacions entorn de la tradicional, preestablerta i en molts de casos discutible línia divisòria dretes-esquerres malgrat els aromes de flor corruptel.la que desprèn, entre altres, l'opció escollida majoritàriament.

PARLAMENT. DISTRIBUCIO DELS VOTS

Una altra realitat evident és el nombre de regidors de cada una de les opcions que es presentaren a les darreres municipals. Malgrat la lògica no deixa de sorprendre que el nombre més alt de regidors correspon, per primera vegada, al Grup Independent de Son Carrió. Aquest fet proporciona, al meu entendre, una primera lliçó: Sant Llorenç des Cardassar és un **terme municipal** on hi ha diversos nuclis de població, i tan llorencí és un nucli com l'altre, malgrat el que puguin pensar determinats sectors de població de Sant Llorenç, de Son Carrió o de Sa Coma, que per tot surten bolets i "radicals descolocats".

COMPOSICIO ACTUAL

També resulta evident que si ens atenguéssim a una "representativitat territorial", que no és el cas del joc democràtic que en teoria tots respectam, hi hauria una descompensació, ja que l'agulla de la balança de representativitat proposada assenyalaria set regidors per al nucli urbà de Sant Llorenç, dos per al de Son Carrió i dos més per el nucli urbà de la costa.

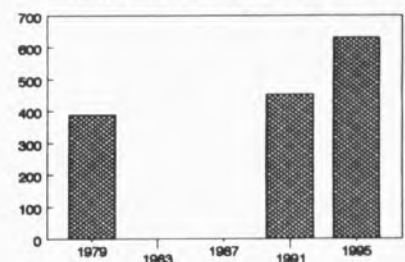
Però si la realitat és aquesta i no una altra haurem de reconèixer que els únics "culpables" són els mateixos votants del nucli urbà de Sant Llorenç en

repartir la seva força entre sis candidatures, mentre que els carrioners, independentment de la ideologia que puguin tenir, s'agrupen a l'entorn de la seva llista en "disfrutar" d'un presuposat enemic comú: **canya al llorencí!** I és aquesta una de les moltes coses que fa que Sant Llorenç sigui un poble **diferent** a la resta dels mallorquins.

I si centram la vista en els gràfics d'evolució dels vots que s'han presentat tres o més vegades a les eleccions, també ens toparem amb una altra o varies **realitats**. Intentem-ne una de les múltiples lectures:

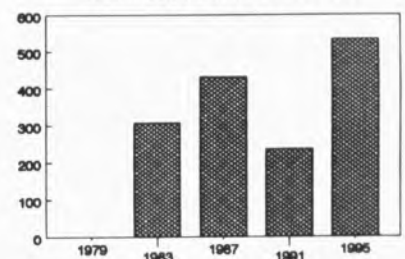
Grup Independent de Son Carrió: Malgrat els dos anys blancs, mostra una gràfica ascendent regular amb un increment en el darrer any, potser atribuïble a l'encert de la campanya.

GRUP INDEPENDENT DE SON CARRIO

Partit Socialista de Mallorca: També mostra un increment més o menys regular, alterat per la baixada de l'any 91. Potser aquesta baixada, i també l'increment d'enguany haurien de servir de "factores de reflexió".

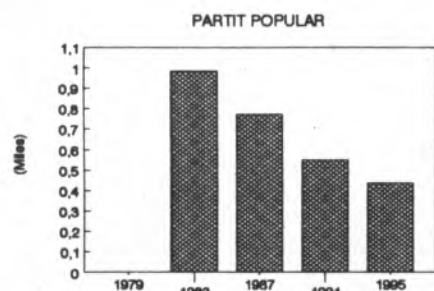
PARTIT SOCIALISTA DE MALLORCA

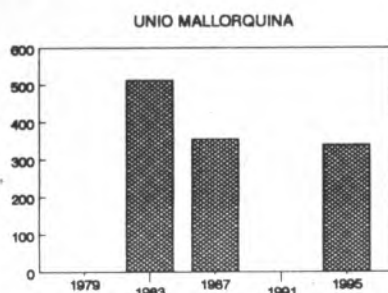
Partit Popular: Qui realment hauria de "reflexionar" -i no sé si això basta-

ria- és el Partit Popular, en mostrar una preocupant gràfica regular descendent.

Unió Mallorquina: Descomptant el primer any, mostra una estabilitat en els vots.

Partit Socialista Obrer Espanyol: Si bé en conjunt mostra certa estabilitat, és cert que en cada una de les tres darreres eleccions ha perdut vots.

És evident: la cosa més fàcil és mostrar les obvietats. I ara i aquí no es pretén res més. Altra qüestió és fer el pertinent diagnòstic de cada una de les situacions. I molt més difícil resulta encertar amb les teràpies escaients per a cada cas.

Analitzades les realitats, podem jugar una mica amb les elucubracions. Al cap i a la fi la distinció entre el que es "real" i el que és "possible", o, si voleu, la concepció de la realitat

com un subconjunt especial en el si d'una totalitat del que "podria ésser" no és altra cosa que una característica de les operacions formals que, segons Piaget, afecten -o poden afectar- els humans.

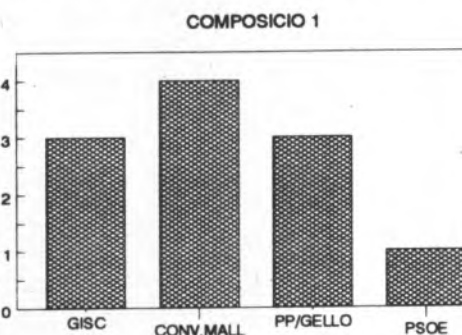
I precisament per això pens que és sà o bo jugar a les elucubracions, perquè si és ver que les coses són així com són, també ho és que podrien haver estat d'una altra manera.

Però abans de jugar hem d'establir les regles. Hi ha una hipòtesi bàsica: hem de suposar que tots els vots són fidels i conscients i que, per tant, les agrupacions no haguessin afectat al conjunt de vots. I haurem d'acceptar aquesta hipòtesi malgrat tots dubtem de la seva veracitat.

Així, deixant el GISC com a grup a part, malgrat els perills que això pot implicar a diversos nivells, i jugant solament amb la resta d'opcions, podríem haver tengut:

COMPOSICIÓ 1

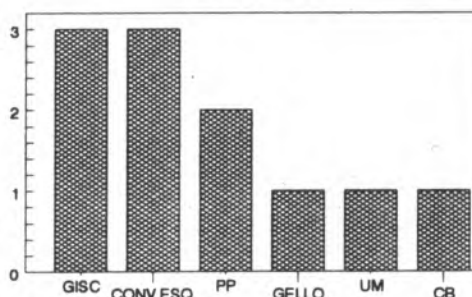
Si per una banda s'hagués presentat a les eleccions una mena de "Convergència Mallorquina", és a dir, PSM+UM+CB, i per altra banda els conservadors agrupats (PP+GELLO), la distribució de regidors hauria estat, com mostra la gràfica, 3-4-3-1

COMPOSICIÓ 2

Si els presumptament esquerrans, llimant diferències i oblidant-se d'imposicions de partit, s'haguessin presentat en convergència (PSM+PSOE), llavors la distribució haguera estat 3-3-2-1-1-1.

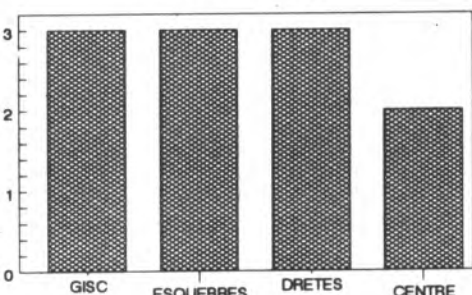
COMPOSICIÓ 2

COMPOSICIÓ 3

Si a Sant Llorenç, com a alguns -pocs- pobles de Mallorca s'actués amb certa lògica ideològica (malgrat també es puguin plantejar altres "lògiques" tant o més acceptables que l'esmentada), no hi hauria més que dues o tres opcions: una diguem-ne *conservadora* (PP+GELLO), una altra de *progresista* (PSM+PSOE) i, si voleu, una altra de *centrista* (UM+CB). Llavors la distribució de regidors hauria estat 3-3-3-2.

COMPOSICIÓ 3

En resum, ens agradi o no, potser tenim el que ens mereixem. Sortir d'aquest manegat axioma sempre resulta atrevit, perillós i poc respectuós amb aquella democràcia que tots sospiràvem i que, malgrat els evidents i públics errors, es considera la menys dolenta de les formes de govern.

Guillem Pont

El punt de vista del PSM

Fidel al que va prometre abans de les eleccions municipals, el PSM-Nacionalistes de Mallorca comença a partir d'aquest mes el seu compromís d'informar de la tasca duita a terme pels seus representants dins l'Ajuntament de Sant Llorenç, i aquesta política de transparència es traduirà en una pàgina mensual a Flor de Card i una informació pública i directa almanco cada trimestre. La d'aquest mes, evidentment, no podia ser altra que l'explicació de les gestions fetes per tal d'aconseguir una majoria progressista per als vinents quatre anys.

A la reunió del grup de llorencins que recolza el PSM, feta tot just passades les eleccions, es va prendre l'acord d'intentar aconseguir el recolzament del Grup Independent de Son Carrió, el Partit Socialista Obrer Espanyol i Unió Mallorquina, grups amb els quals ens unia, almanco teòricament, una certa afinitat ideològica o nacionalista.

Les primeres passes les dirigírem cap als carrioners, ja que havien estat ells els qui havien guanyat les eleccions i consideràvem que eren els qui tenien la paraula. Fet el primer contacte, coincidírem bàsicament en l'anàlisi de les possibles sortides, però ens trobàrem que els dos caps de llista aspiraven -amb tot el dret, ja que un havia guanyat a Sant Llorenç i l'altre a Son Carrió i la zona costanera- a tenir la batlia, tot i que en Mateu Puigròs va suggerir la possibilitat d'ocupar-la dos anys perhom; quedàrem que ens reunírem amb els propis grups i que en tornaríem a parlar a una propera reunió, però el dissabte vinent, al so-

par del Cardassar, en Mateu va dir a n'Antoni que ja no importava parlar-ne més, que el seu grup havia decidit ocupar la batlia durant els quatre anys, i va tancar les portes a qualsevol negociació posterior.

L'endemà, ja que ens ho havien sol·licitat, ens reunírem amb el Partit Popular, i en Guillem Llull ens va confessar que ells no votarien el PSM, i que tampoc no s'atrevien a demanar-nos que nosaltres els votàssim a ells. Plantejada la possibilitat de què donassin el vot a Unió Mallorquina, tampoc no hi estaren d'acord, i ens asseguraren que es votarien a ells mateixos. D'aquesta reunió, juntament amb el que ens havia dit la nit abans en Mateu Puigròs, treguérem la conclusió que els carrioners, en Bartomeu Mestre i el PP havien tancat un pacte que donaria la batlia al candidat de Son Carrió, pacte, però, que no es faria públic fins després de l'elecció del batle.

Amb UM mantinguérem diverses reunions, una abans de la del PP i les altres amb posterioritat. Totes foren

molt cordials i ens dugueren a prendre, encara que fos només de paraula, un cert compromís d'anar plegats durant la legislatura. Quan ens confirmaren que el pacte esmentat abans era una realitat, proposàrem formar un cos els regidors del PSM amb el d'UM i la del PSOE, per tal de votar per batle el nostre candidat. Abans de poder confirmar aquesta proposta amb na Jerònia, per la rapidesa amb què s'anaven succeint els esdeveniments, els representants d'UM proposaren fer unes gestions amb en Bartomeu Mestre i en Miquel Vaquer, per temptejar la possibilitat que també ens donassin el seu suport.

Mentre s'estaven duent a terme aquestes gestions, el dimarts dia 13 es va fer públic un nou pacte, segons el qual els carrioners renunciaven a la batlia i es decantaven clarament cap als partits més conservadors del terme: PP, GELLO i CB, donant el càrrec de batle els dos primers anys a Miquel Vaquer i els dos darrers a Mateu Domenge. A partir d'aquí el PSM va prendre la decisió de no fer més

reunions amb els esmentats grups i mirar de formar un cos amb els partits que possiblement restarien a l'oposició: PSOE i UM. En aquest sentit, el divendres, un dia abans de la presa de possessió dels nous regidors i de l'elecció del batle, va oferir una informació pública per tal d'explicar la seva postura. En aquesta reunió, per petició pròpia, també va explicar la seva versió el representant d'Unió Mallorquina, en Miquel Jaume.

Hem lluitat per la batlia amb les cartes damunt la taula i la cara ben alta

Però aquesta vertiginosa setmana encara no havia acabat de donar sorpreses, ja que a darrera hora -la matinalada del mateix dia que s'havia de constituir l'Ajuntament-, els carrioneres romperen el pacte que havien signat i decidiren assumir la batlia, encara que inicialment això suposàs haver de governar amb minoria de regidors.

A partir d'aquí ens trobarem amb una política de fets consumats, sobretot amb el que feia referència a la batlia, i amb unes perspectives de futur en relació a la governabilitat del Consistori francament desencoratjades: d'una part, a l'hora de cercar recolzament, el GISC s'havia decantat per la banda conservadora, i de l'altra, amb la ruptura del pacte, s'havia cercat amb en Miquel Vaquer un enemic gairebé irreconciliable.

Davant això el grup del PSM s'havia de definir: què era preferible, estar a l'oposició o col·laborar en les tasques de govern? La primera temptació era passar dels qui ens havien deixat de banda i fer una oposició ferma i responsable; si no comptaven amb nosaltres des del primer moment, que tampoc no hi comptassin ara que s'havia desfet el pacte, ells s'ho havien cercat i que fossin ells els qui ho solucionassin. Però de l'altre costat,

tampoc no era fàcil explicar als nostres electors i simpatitzants que no volíem prendre part en la governabilitat del municipi. Davant l'alternativa decidírem esperar, i que si de cas ens venien a cercar mantindríem la postura que havíem tingut des del primer moment: estam disposats a col·laborar sempre que sigui amb el PSOE i UM, i més tard ja decidirem les competències de cadascú. Així ho férem a sebre als carrioneres el dissabte dia 1er de juliol, el mateix dia que acabam de redactar aquest escrit.

Per al dilluns vinent, dia 3, tenim prevista una reunió amb els grups esmentats abans, per veure si hi ha possibilitats de formar un equip de govern estable, però en el dia d'avui encara no podem assegurar que arribem a cap tipus d'acord.

Els llorencins ens donaren la seva confiança fent-nos guanyar a totes les taules de Sant Llorenç. Per això el nostre objectiu és i serà el seguir mantenint i augmentant aquesta confiança, ja sigui des del govern del municipi, ja des de l'oposició, perquè consideram que només si tenim clara i ferma la nostra ideologia podrem seguir un camí recte i transparent de cara als electors. No hi ha res personal contra els qui es recolzen darrera una sigles diametralment oposades a les nostres, tenen el seu dret i els ho respectam, però no podem anar plegats. És possible que per això algú ens acusi de fer política, amb el to pejoratiu que alguns solen donar a la paraula, però ens és igual, perquè si la Política cerca les formes de relació entre el poder públic i els ciutadans, basades en l'ètica, la justícia i el dret, nosaltres sí que volem fer Política, amb majúscules, el que no farem mai és renunciar a la nostra manera de pensar per poder tenir una cadira a l'Ajuntament. Són punts de vista diferents, però aquest és el nostre i el mantindrem. La gent ens ha de dir si considera que anam equicocats o no.

PSM-Nacionalistes de Mallorca

Tal dia com avui

Josep Cortès

ARA FA 70 ANYS

* Que *Sant Miquel de Carrió* fou declarat per l'Ajuntament Entitat Local Menor. Pens, però, que l'acord municipal restà arxivat i no passà més envant.

ARA FA 55 ANYS

* Que Miquel Pont obtingué el permís per instal·lar un forn a la plaça de Sant Llorenç.

ARA FA 30 ANYS

* Que la Comissió Provincial d'Urbanisme aprovà el Pla General Parcial d'Ordenació Urbana de Son Moro.

ARA FA 25 ANYS

* Que Tomàs Rosselló dimití del càrrec de batle. En el seu lloc fou nomenat Miquel Vaquer.

ARA FA 20 ANYS

* Que sortí al carrer el darrer número de la primera època de *Flor de Card*. La revista restà dormida durant un any i mig.

* Que el Banc Central va obrir la seva sucursal de Sant Llorenç.

ARA FA 15 ANYS

* Que va obrir les portes al públic la sucursal del Banc de Crèdit Balear.

ARA FA 10 ANYS

* Que l'escola de Sant Llorenç va guanyar el premi *Antena Màgica*, de normalització lingüística.

ARA FA 1 ANY

* Que celebrarem les eleccions europees. A Sant Llorenç va guanyar el PP, seguit del PSM i el PSOE.

Era això el que volia el poble?

29 de maig de 1995: el dia després.

Una vegada que les urnes han donat el seu inapel·lable veredict, els analistes polítics tracten sempre de dur l'aigua cap al seu solc, i cada un interpreta els resultats segons li convingui, o segons les posicions polítiques personals que defensi, igual que en els partits de futbol, que ningú no el veu de la mateixa manera i només accepta la realitat quan el resultat és tan clar que no hi ha manera de poder-lo rebutjar; llavors és molt difícil mantenir certs plantejaments, per això aquestes anàlisis polítiques moltes vegades s'assemblen a les discussions futbolístiques de taverna.

A nivell nacional, balear o fins i tot comarcal ja hi ha hagut altres anàlisis transcrits a la premsa diària, per això tan sols analitzaré els resultats que afecten el municipi, i que des d'ara i durant els propers quatre anys han d'incidir en la nostra vida ciutadana. Les seves decisions podran fer que el municipi vagi pitjor o millor, el temps ho dirà, podran incidir en la nostra economia personal, en la qualitat de vida o en el nostre comportament com a ciutadans, directa o indirectament.

Si analitzam els resultats que s'han donat a Sant Llorenç i els comparem amb els que hi ha hagut a Son Servera, veim clarament que els serverins han tingut molt més clar el que s'havia de votar: mentre a Sant Llorenç tots els grups que es presentaven obtenien representació a l'Ajuntament, a Son Servera havien entès bé que els grups que no representaven cap opció política més que la seva personal eren rebutjats de manera absoluta; ja n'havien tingut prou de personatges desestabilitzadors durant els darrers anys, que es cobraven un preu polític molt elevat per mantenir sense esglais el govern municipal. El ciutadà serverí ha tingut clar que era preferible l'estabilitat política de l'Ajuntament, que no el manteniment de petits califes desestabilitzadors. A Sant

Llorenç, tot el contrari, i així va la cosa.

A Sant Llorenç set grups s'havien de repartir menys de tres mil vots (2.800), i tots han aconseguit representació municipal; això va crear una situació de pactes tremendament difícil, no tan sols per les posicions ideològiques dels grups, sinó també per la difícil relació personal que hi havia i hi ha entre les persones que han estat elegides. Això em fa pensar en una legislació amb molts de sobresalts, una vegada el batle hagi pres possessió de la batlia.

El fet que a Sant Llorenç el ciutadà hagi preferit el sistema italià del *pentapartito* demostra que, una vegada més, les relacions personals entre les persones que es presentaven i els votants han pogut més que la realitat política existent. El ciutadà llorençí no ha volgut tenir en compte que hi havia representació política de dreta i d'esquerra; espanyolistes (PP i PSOE) i nacionalistes (PSM i UM), i que tenia prou per triar, però obté per repartir el seu vot entre els set grups que es presentaven i, a diferència del poble veïnat, aquests grups es poden convertir en desestabilitzadors oficials de la política municipal si no aconsegueixen la seva quota de

poder, i això farà ingovernable l'Ajuntament. El ciutadà llorençí no s'ha adonat que aquesta decisió és molt perillosa per al futur del municipi, perquè es crea una situació insostenible entre els diferents grups en lluita contínua per obtenir més quotes de poder.

I aquesta situació ha quedat reflectida per l'aplastant victòria del Grup Independent de Son Carrió, el que obligarà, indubtablement, a un pacte amb ells sia amb els grups nacionalistes o amb els espanyolistes, i això també comportarà un preu polític i econòmic de tal envergadura que serà difícilment suportable per qualsevol dels grups que tenen representació municipal, perquè és evident la posició de força que ha obtingut el GISC en aquestes eleccions, i de segur que la faran valer.

Quan es fa una anàlisi del que ha succeït al nostre poble s'ha de tenir en compte la rotunda victòria de GISC, perquè els vots així ho testimonien, però també sorprèn el nombre de vots del PSM, que a Sant Llorenç ha estat el clar guanyador, no pels dos regidors obtinguts, sinó per l'important recolzament en relació a les passades eleccions municipals.

Unió Mallorquina va obtenir un resultat digne, encara que els vots tant a la costa com a Son Carrió no fossin tants com s'esperaven, però una lectura clara i serena dels resultats mostra que a Sant Llorenç, poble, s'ha convertit en la tercera força política, a tan sols 12 vots del Partit Popular i per davant GELLOC, sense tenir ni el recolzament d'Aznar-Cañellas, ni els mitjans econòmics que GELLO ha emprat durant la campanya electoral.

El PSOE, aficat dins l'engolidor nacional de la seva cantada derrota, ha baixat considerablement la seva posició dins la política municipal, i ha perdut un alt percentatge de vots.

En definitiva, Sant Llorenç no ha sabut captar la necessitat que té l'Ajuntament de facilitar amb els seus vots la governabilitat del municipi sense haver d'arribar a pactes antinaturals, com havia passat a l'anterior legislatura, perquè això només condueix a una inestabilitat permanent en el nostre Ajuntament, al temps que es veuran obligats a fer concessions polítiques que

hipotecaran la salut financera de l'Ajuntament. I sinó, el temps ho dirà.

Primera postdata. 14 de maig: es clou el pacte, ja tenim batle.

Estant a punt d'entregar a Redacció aquesta anàlisi, m'arriba la notícia del pacte signat per GISC, CB, GELLOC i PP. La veritat és que la sorpresa és molt forta, si es tenen en compte les manifestacions d'un i altre de no pactar entre ells, fraticides enemics polítics que s'ajunten per dirigir l'Ajuntament. Basta fer un petit recordatori del que ha estat la història política del nostre poble aquests darrers anys per adonar-nos del perquè de la meua sorpresa, i és que, la veritat, després de 28 anys seguint el món de la política, ja és difícil sorprendre'm de res, però aquesta vegada sí que m'ha sorprès de bon de veres quan he sabut la composició del nou equip de govern.

Els serverins han tingut molt més clar el què s'havia de votar: era preferible l'estabilitat política que el manteniment de petits califes

M'és molt difícil entendre el perquè d'aquest pacte, i el poble tampoc no ho entén; la notícia s'estén pertot arreu de les places i carrers de la vila, la imaginació es desborda, els comentaris de la majoria de la gent són prou aspres, es parla de pactes inconfessables, de xantatges... ningú no ho entén, i els actors han fet *mutis* per darrera la cortina. Les bases que donen suport als signants del pacte estan inquietes, repeteixen una vegada i una altra que no saben res, que tot s'ha fet a la seva esquena, i alguns diuen que estan disposats a demanar explicacions. El poble, a poc a poc, s'adona del que el pacte comporta, se sent enganyat i veu com els que tan sols fa dos dies eren enemics irreconciliables, avui es parteixen la batlia. El capdavanter del GISC, que deia que no renunciaria per res del món a la batlia, avui la cedeix *gratis et amore* als seus oposats polítics i ideològics (si és que es pot emprar aquesta paraula). Es podria entendre un pacte formal amb el PP a quatre anys pensant que d'aquesta manera Son Carrió podria arribar a més subvencions per dur a terme alguns projectes, però hi ha una cosa que no es pot entendre: que

el poble havia expressat ben clarament que no volia el mateix equip de govern, i això GISC ho hauria d'haver entès bé.

A més, com és possible que GISC deixi perdre l'oportunitat -per primera vegada en els cent-tres anys de vida municipal- de tenir un batle carrioner, sense haver de cercar pactes per aconseguir-ho? Després d'una victòria com aquesta, com es possible que es renunciï a un valor ètic com la confiança del teu poble? Pensa que el poble de Son Carrió no l'hi perdonarà mai, és una traïció als sis-cents i pico de votants que han dipositat la seva confiança en Mateu Puigrós, i encara que algun sector del poble de Sant Llorenç no vulgui acceptar que hi hagi un batle carrioner, ha de pensar que els carrioners tenen tant de dret a tenir un membre de la seva comunitat batle com el pot tenir un calamillorer, un de Sa Coma, o un s'illot, i que tan bo pot ésser qualsevol ciutadà d'aquests llocs com un llorenç, i no oblidem que a Ciutat hi tenen un català, que, a més, és del PP. D'altra banda, el joc de la democràcia es acceptar el veredictum suprem i sobirà de les urnes. Per tot això pens que GISC s'ha equivocat, i per ventura Son Carrió qualche dia li passarà factura. M'agradaria equivocar-me.

Segona postdata. 17 de maig, dia d'eleccions: tot es fa trossos. La gran sorpresa.

Quan encara no havia sortit de la sorpresa del pacte signat entre GISC, CB, GELLO i PP, i pensant en com es repartien les diferents comissions informatives i els diferents càrrecs municipals, vaig decidir assistir a la investidura d'en Miquel Vaquer, que repetia com a batle, i que segons la meua opinió havia demostrat tenir recursos suficients i reacció política davant un resultat electoral que no li havia estat massa favorable, no debades havia aconseguit el recolzament del PP i la renúncia d'en Mateu Puigrós a la batlia quan aquest tenia totes les cartes favorables per ésser el primer batle carrioner.

Però sorgí la sorpresa. Comencen les votacions, per ordre alfabètic, i en Mateu Domenge es vota a ell mateix; s'obrin les orelles de tots els assistents; en Miquel Galmés vota en Mateu Puigrós, sorpresa!, mamballetes, ja tenim batle, un batle carrioner! La resta ja no interessa, la sorpresa ha estat vitenca, ni els més vells de la vila esperaven una cosa com aquesta, i és

que al tord fins que el tens dins l'olla, no pots dir que ja es teu, que encara pot passar qualche moix i te'l pot fotre.

A la Sala, estibada de gom a gom, la gent no s'aturava d'expressar la seva sorpresa, comentaris h'ni havia per tots els gusts, i és que amb això de la política és com en els toros, sempre hi ha *divisió d'opinions*, perquè moltes vegades s'oblida que la política és l'art de l'impossible i no debades es diu que moltes vegades fa estranys companys de llit.

Es parla de pactes inconfessables,
de xantatges...,
ningú no ho entén

Al carrer, la notícia es va escampar com una bassa d'oli i tothom contava la pel·lícula, just igual que els assistents a aquelles pel·lícules de *suspense* d'Alfred Hitchcock dels anys cinquanta i seixanta. De segur que aquestes eleccions seran recordades durant molts anys i hauran fet història. Esperem que el poble de Sant Llorenç hagi après la lliçó, perquè, com deia en Churchill: *qui no aprèn de la història està condemnat a repetir-la*.

Desig al nou batle sort i encert per dur endavant la barca municipal, i que no obliidi mai que és el batle de tot el poble, de Sant Llorenç, de Son Carrió i de tota la Costa Llorencina. Si ho aconsegueix el poble li ho premiarà, i sinó li ho demanarà. Sort i en enhorabona a Mateu Puigrós i al poble de Son Carrió, que després de cent anys de vida municipal aportarà un batle a la història del municipi. Mai no és massa tard si s'aconsegueix l'objectiu; el temps ens dirà si ja era hora o no, perquè la història s'escriu de fets. Mirem al futur, comença una nova etapa.

Ignasi Umbert i Roig

Nota. Degut als continus canvis de la situació política que s'han produït durant aquests darrers dies, quan ja tenia el meu article mensual fet m'he vist obligat a afegir-hi noves anàlisis per situar-lo a la realitat del que es produïa a cada moment, però he volgut mantenir el meu article inicial perquè d'aquesta manera es podrà entendre més fàcilment, el què ha passat durant aquesta darrera quinzena a Sant Llorenç.

Que te pareix, secretari, que puc anar confiat, amb so poble que està alçat a favor d'es meu contrari?

"El rei Herodes"

No ho he pogut confirmar, però hi cap la possibilitat de què fossin aquestes les paraules que va amollar en Miquel Fal.lera quan va sebre, el mateix dia de la presa de possessió del nou Consistori, que no seria el batle de Sant Llorenç; tampoc no està confirmat si va rompre la taula del despatx amb un cop de vara. I és que, per primera vegada en la nostra història, la pressió popular de carrioners i llorencins va fer capgirar una decisió presa pels qui teòricament representen la voluntat de la gent, perquè aquesta decisió no reflectia ni de molt el que havien expressat les urnes. Esperem que no sigui la darrera, i que el polític llorencins en prenguin mostra, pel compte que els té.

-Vénga, deixa't anar de reis herodes i conta'm com va anar el ple.

-En Miquel Comfís, n'Antoni Cuc, na Dolors i jo venfem de prendre un cafetet, tira tira, i no ens aturàrem a fer tertúlia davall els arcs de la Sala, per la qual cosa ens asseiem a les respectives cadires sense saber que el *pacte de sant Escuder* s'havia romput el vespre abans, quan els carrioners, a altes hores de la matinada, havien aconseguit convèncer en Mateu Puigròs de què acceptàs la batlia. Males llengües asseguren que un parell de carrioners havien gravat els discursos que n'Antoni Cuc i en Miquel Comfís havien fet la nit abans a la rectoria, i que la reacció de la gent fou la gota que féu vessar el tassó de la futura batlia d'en Miquel Fal.lera, però no puc assegurar que sigui ver.

-I com és que li dius el *pacte de sant Escuder*?

-Perquè, si no m'han dit mentides, la barrina es va cloure la vetlada del dia 12 de juny, sant Escuder, qui, segons el *Costumari Català*, volum III, pàgina 863, era el patró dels tramposos i de la gent de vida tèrbola.

-Sagrades! I no podien haver esperat l'endemà?

-El problema és que l'endemà era dimarts i tretze...

-Maresantíssimeta! No podia anar bé mai!

-Bé, la qüestió és que quan començà l'acte els quatre esmentats abans devfem esser gairebé els únics de la Sala que no sabfem que el pacte se n'havia anat en orris. Imagina't la cara que deguérem fer quan en Mateu Gostf es va votar a ell mateix. Ja està, vaig pensar jo, en Mateu s'ha equivocat! En Miquel Comfís, que seia ran d'ell, també va pensar el mateix, i li va faltar un pèl de monja per pegar-li una colzada i fer-lo rectificar. Llàstima que no ho fés, perquè la lulea que s'hagués armat hauria ajudat a rompre la tensió de l'ambient, que, com diu en Pipes, es podia tallar a espasades.

-No dius que no sospitaves res?

-I és ver, però una vegada acabat l'acte vaig recordar que abans del ple, quans els feia les fotografies, les úniques cares alegres eren les dels que pensaven que estarien a l'oposició, però les del suposat equip de govern i la del batle semblaven més pròpies d'un funeral que no dels qui havien de protagonitzar el moment històric de tenir per primera vegada en cent anys un batle carrioner.

La cosa va quedar aclarida quan en Miquel Galmés va donar el vot al seu cap de llista: una errada per part d'en Mateu Gostf era fins a cert punt admissible, donat el grau de fiabilitat de les decisions polítiques que dugué a terme durant la legislatura anterior i la campanya batlfstica actual, però en Miquel Galmés sabia bé el que votava, i era evident que la cosa no prenia pel camf que resignadament esperàvem.

I la gent, com va reaccionar?

Fent mamballetes. Segons els meus assessors, els carrioners feien mamballetes per tenir un batle del seu poble, i els llorencins perquè no fos en Fal.lera. D'aquesta manera, en Mateu es va lliurar d'una possible cridòria per part dels anticarrioners llorencins, que he sentit dir que n'hi ha qualcun.

Prova de què la tensió era extrema, quan el secretari va proclamar batle en Mateu Puigròs pareix que lo seu era que s'assegués a la cadira d'enmig i que en Fal.lera li traspassàs els poders mitjançant l'entrega de la vara, no és ver? Idò no, des del lloc on seia durant la votació, molt nerviós, es va aixecar i va dir que *"havia romput el pacte per desmentir els rumors que havien posat en dubte la seva honorabilitat, i que intentaria regir l'Ajuntament amb la col.laboració de tots els membres del Consistori"*. I com que ningú no deia res més, fou en Mateu Gostf qui, amb més sentit pràctic que habilitat oratòria, clogué l'acte dient: *"Au, això s'ha acabat!"*, supòs que referint-se més al plenari que no al seu futur com a polític signant de l'efmer *pacte de sant Escuder*.

Com a nota anecdòtica, a tu que t'agraden aquestes coses, et diré que tots prometeren el càrrec llevat d'en Mateu Gostf, que el va jurar. I també que els dos regidors dels PSM afegiren a la promesa la frase *"sense renunciar al dret de l'autodeterminació del nostre poble"*, cosa que sempre queda bé per un regidor nacionalista.

-En definitiva, una elecció ben entretinguda...

Sí fotre! No n'hi havia hagut cap altra d'ençà que els Independents de Sant Llorenç i Son Carrió feren un batle socialista, ara fa setze anys. Si tots els plens que faran durant la legislatura són tan moguts com aquest hauran de llogar cadiretes, perquè l'emoció estarà garantida, encara que ens exposem a què algun polític pateixi un baticor o una pujada de sang!

Josep Cortès

LIRA D'OR

Juny de 1995

Coordina: Jaume Galmés

Louise Labé

Gravat de Pierre Woériot, 1555.
Foto Bibliothèque nationale, París

Sonets de Louise Labé, lionesa del XVI

(Versions rimades de Jaume Galmés)

Louise Labé fou un dels poetes més grans de tot el Renaixement (tasca no gens fàcil, car hem de tenir en compte que li tocà compartir la seva època amb gent com Ronsard, Maurice Scève, Rabelais i Michelangelo).

Els qui tenguéren la sort de conèixer-la es referiren a ella, ben justament, com "una altra Safo".

Ultra els 24 sonets, escriví Elegies i, en prosa, el *Debat de Follia i d'Amor*.

(Per a la Mònica, amb la complicitat de tornar a posar al firmament de l'Art les estrelles que uns boirats ens han velat durant tantes centúries)

II

Oh bells ulls bruns, oh mirars decantats,
Oh calds sospirs, oh llàgrimes despeses,
Oh negres nits endebades ateses,
Oh jorns lluents endebades tornats:

Oh trists laments, oh desigs obstinats,
Oh temps perdut, oh penes despeses,
Oh mils de morts en mil xarxes esteses,
Oh pitjors mals contra mi destinats.

Oh riure, oh front, pèls, braços, mans i dits:
Oh llaüt, viola, arquet i veu trists:
Tants brandons per cremar una malfadada!

Em plany de tu, que tants de focs portant,
En tants d'indrets d'ells el meu cor sondant,
Damunt tu una espira no n'ha volada.

V

Clara Venus, que vas errant pel Cel,
Sent ma veu que queixosa cantarà,
Tant com ta faç dalt del Cel lluirà,
El feixuc treball i enutjós recel.

El meu ull més s'entendrirà, si vetl,
I més plors tot veient-te et llançarà.
Més el meu llit blan xop farà tornar,
Dels treballs testimoni el teu ull cel.

Doncs dels humans té el cansat esperit
De dolç repòs i de son fort delit.
Aguant mal tant com respoldeix el Sol:

I quan estic quasi tota aixafada,
I que m'he ajagut al meu llit cansada,
Cridar em cal tota la nit el meu dol.

VII

Es veu morir tota cosa animada,
Quan del cos l'ànima lleu fuig més tard:
Jo som el cos i tu la millor part:
¿On ets, doncs, oh ànima benamada?

No em deixeu tanta estona desmaiada,
Per salvar-me vindr'heu massa tard.
Las, no faç així el teu cos perillar:
Torna-li sa part i mitja estimada.

Fes, Amic, que no sia perillosa
Però, aquesta nova cita amorosa,
Acompanyant-la no amb severitat,

Tampoc rigor: sinó amb gràcia amigable,
Que dolçament em torni ta beutat,
Antany cruel, actualment favorable.

XI

Oh dolç esguard, oh ulls plens de beutat,
Jardins petits, plens de flors amoroses
On hi ha d'Amor les fletxes perilloses,
Tant el meu ull a veure-us s'ha aturat!

Oh cor irat, oh dura crueltat,
Tant em tens amb maneres rigoroses,
Tant he vessat llàgrimes llangoroses,
Sentint l'ardor del meu cor turmentat!

Doncs, ull meu, tant de plaer haveu,
Tantes bonances pels seus ulls rebeu:
Però tu, cor meu, com més els travessa,

Més llangueixes, en passes més deler;
Endevinau si estic a gust també,
Sentint-me els ulls i el cor contraris ésser.

XII

Llaüt, company de ma calamitat,
Dels meus sospirs testimoni impecable,
Dels meus mals registrador veritable,
Moltes vegades amb mi has gemegat:

I tant el plor planyívol t'ha afectat
Que, començant qualche so delectable,
De cop el feies tornar lamentable,
El to estrafent que ple havia cantat.

I si llavors al contrari t'esforces,
T'afluixes i no obstant a callar em forces:
Mes veient-me tendrament sospirar,

Afavorint ma tan trista complanta:
A plaure't en els mals, cor, vaig forçant-te,
I d'un dolç turment dolça fi esperar.

XV

Per la tornada del Sol honorar,
El Zèfir, l'aire serè li aparella:
I del son l'aigua i la terra desvetlla,
Que impedia l'una de murmurar,

Dolça fluïnt, l'altra d'engalanar-
Se amb manta flor de color sens parella.
Els ocells en els arbres fan meravella,
I als vianants fan el fàstig calmar:

Amb jocs a dojo les Nimfes s'esbaten
Al clar de Lluna, i dansant l'herba abaten:
¿Vols, Zèfir, de ta benaurança dar-me,

I que per tu em torni tota novella?
Fes el meu Sol cap a mi retornar-me,
I ja veuràs si no em torna més bella.

XX

Predit em fou, que havia fermament
Un jorn d'amar aquell de qui la figura
Em fou descrita: i sense altra pintura
Reconeguí en veure'l primerament:

Llavors veient-lo estirar fatalment,
El compadí de sa trista ventura:
I tant forçava la meva natura,
Que tant com ell estimava ardentment.

¿Qui hagués pensat que en pro havia de créixer
Allò que el Cel i destins feren néixer?
Mes quan vegí tants núvols a la vora,

Vents tan cruels i horribles torbonades:
Creguí que eren les infernals posades
Ordint-me aqueix naufragi de tan enfora.

XXII

Sol resplendent, que n'estàs de joiós
Veient sempre de ta Aimia la faç:
I ella, que té d'Endimió l'abraç,
Sapeixa tant delnèctar amorós!

Mart veu Venus: Mercuri venturós
De Cel a Cel, de lloc a lloc fa el pas
I Júpiter en mant terror repàs
D'un temps més jove, gai i calorós.

Heu vist del Cel la puixant harmonia,
Que els esperits divins ensems unia:
Mes si havien el que estimen llunyà,

Llur harmonia i ordre irrevocable
Es mudaria en errar variable
I, com jo, treballarien en va.

Viatges Ultramillor

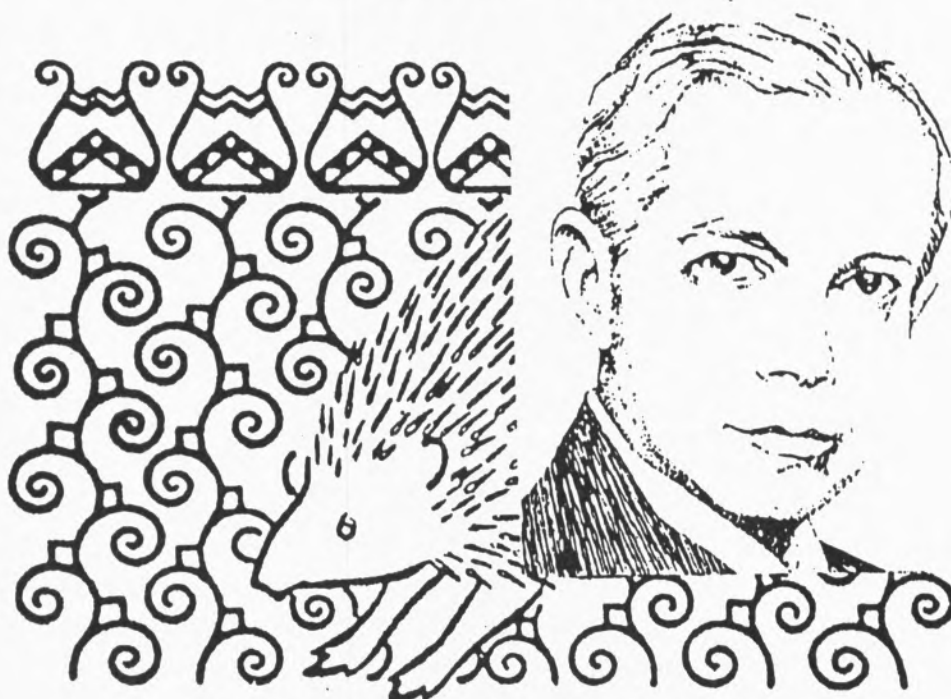
Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

BARTÓK BÉLA

En el 50è aniversari de la mort de Béla-Bartók

Bartók (1881-1945) és un dels grans noms de la música del nostre segle. És d'admirar en ell l'esplèndida tècnica pianística que li permet solucionar i plantejar-se problemes cada vegada més complexes, i que no es troben a Chopin, Liszt o Ravel: obres com *"Per als infants"*, (1908-1909), o els sis volums de *"Mikrokosmos"*, (1926-1939), serien suficients per a demostrar-ho. També, en el gènere orquestral i la música de cambra, destaquen la seva tècnica, inventiva i recursos admirables, en obres com, per exemple *"Quatre Peces per a orquestra"* (1912-1921), *"Sis Quartets de corda"* (1908-1939) i *"Sonata per a dos pianos i percussió"* (1937).

En la música de Bartók trobem moltes facetes que revelen no solament un desbordant talent, sinó també una personalitat inquieta; la de concertista i professor, la d'investigador i recopilador del folklore de gran part de l'Europa oriental, en col.laboració amb el seu col.lega i amic Kodály, la de compositor... Facetes d'una vàlua indiscutible en-

cara que com a compositor no creï escola.

L'estil de Bartók, basat principalment en ritmes i harmonies extretes de la rica música popular del seu entorn, és l'empremta d'un músic que se sent, fonamentalment, magiar.

Bartók, home torturat per la tragèdia del seu moment polític, la segona guerra mundial, l'empeny a exiliar-se als E.U.A. Manifesta: *"...em sento hongarès i aquesta influència domina en les meves obres encara que el meu ideal fonamental, el que em posseeix sincerament des que sóc compositor, és la fraternitat entre els pobles, sempre lluitant contra qualsevol conflicte i contra la guerra..."* Aquest sentit universal, encara que a través d'una òptica particular i concreta, es transparenta en la seva música i fa que, a la semblança de Rimski-Korsakov o de Falla, aquesta sigui veritablement universal i comprensible per a tothom.

Mònica Pons

Emil Cioran

A darreries del mes passat va morir el filòsof i assagista romanès Emil Cioran (Transilvània, 1911), que havia publicat gairebé tota la seva obra en francès.

Escriptor nihilista, defensa la inutilitat de la vida i el neguit d'haver nascut en llibres com *"Als cims de la deses-*

perança" (1933), *"Silogismes de l'amargura"* (1952), *"El malvat demiurg"* (1969) o *"L'inconvenient d'haver nascut"* (1973).

La seva prosa, d'una bellesa indubtable, estava estructurada en aforismes que reflectien el seu pensament.

1.- Per pensar

De cada dia en som un lector més fidel. En Biel Mesquida mostra les seves arrels i el seu amor a les paraules. Per això, de banda la informació que proporciona en els seus articles, aprenc el significat d'alguns mots sentits però no coneguts, i adesiara m'obliga a pensar.

Vet-aquí una altra píndola per Analitzar --> Planificar --> Actuar:

"Aquest cronista sempre s'ha sentit més gibelf que güelf perquè m'estim molt més defensar els éssers humans que les idees".

2.- Una experiència

Una de les experiències més interessants que es poden fer per conèixer el caràcter i la manera d'ésser dels llorencins és aficar-se en una "societat" on s'hi vegin mesclats interessos, és a dir diversos veïns que es junten per alguna cosa plegats: un foguerò, electrificar una zona o qualsevol altra cosa.

Ben prest es fa la distribució de rols. Uns pocs estiren el carro, alguns altres el miren passar amb més o menys simpatia, i d'altres solament es preocupen de "qualcar", si poden. Trist però real. (Ah!, normalment els que qualquen són els que més manegen la llengua).

3.- Ja tenim batle nou

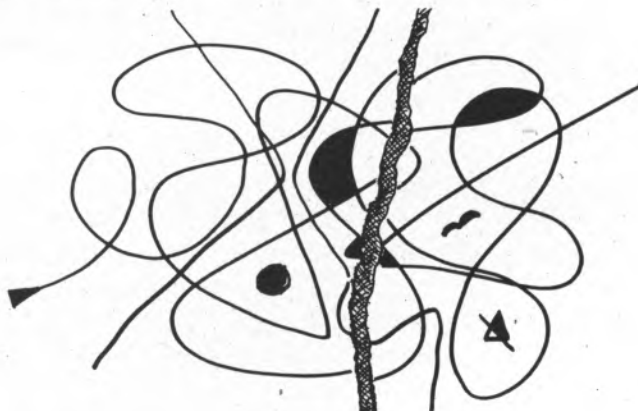
Sempre s'ha dit que les eleccions són una capseta de sorpreses. Les de l'any 1994 no han resultat una excepció.

Qui s'esperava que la llista dels carrioners fos la més votada?

De totes maneres, el que més ha sorprès (o no?) ha estat aquest pressumpte canvi radical d'opinió "del poble" (?) en uns pocs dies.

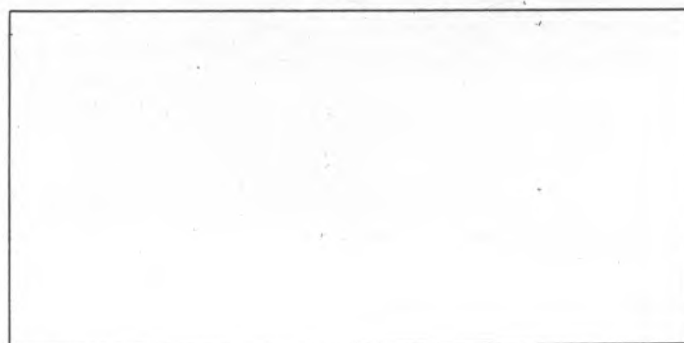
Després de conèixer els resultats semblava que la "majoria" (?) dels habitants del nucli urbà de Sant Llorenç feien nassos a un batle carrioner. I el dia de l'elecció, segons m'han dit, la majoria dels assistents al plenari feren un alè quan se n'adonaren que el "pacte" s'havia romput.

Alguns dels habitants del nucli urbà de Sant Llorenç ja m'han comentat que en Mateu, si vol, pot ésser un "bon batle". Altres, també llorencins, han estat més agosarats: "en mig any es posarà el poble dins la butxaca".

4.- Els teus pensaments

M'agradaria fer-te partícip dels "Quatre clotets", per això deix aquest quadre en blanc. Perquè hi puguis posar un dels teus innombrables pensaments.

Fi de curs

Per acomiadar el curs 94-95, els alumnes i professors del col·legi Mestre Guillem Galmés, el dimecres dia 21 feren una festa.

El matí, els de 7è i 8è participaren en una gincama, els de 5è i 6è competiren a la piscina, i els més petits assajaren l'actuació del vespre. L'horabaixa vingueren els pares i tots plegats soparen i gaudiren de l'actuació d'alumnes i de qualque professor atrevit. Cantaren, ballaren i s'ho passaren d'allò més bé.

Hi ha alumnes que s'hauran d'acomiar per sempre de les aules, i s'hauran de trobar amb nous companys i professors a l'institut. Molta sort a tots ells en aquesta nova etapa. També n'hi ha que s'hauran de passar l'estiu estudiant, per haver fet una mica el vago durant l'any, però aquest dia tots s'oblidaren de les renyades del mestre, de la brega amb el company... i feren bauxa. Fins després de l'estiu.

El Corpus

Enguany, ha estat el tercer diumenge de juny, l'any vinent no ho sabem, això són les noves normes imposades des de dalt. Abans queia sempre en dijous, un dia que tenia un cert sentit dins la saviesa popular dels nostres pares o avis. Dia d'estrenar mudada nova, de menjar el primer gelat, etc.

El Corpus d'enguany no ha estat massa diferent als dels altres anys, l'horabaixa va haver-hi ofici solemne i després la processó pels carrers de costum. La veritat és que hi havia més gent que mirava que la que participava. La novetat, per ventura, fou la carrossa del Santíssim, que sembla que l'any passat va sortir per primera vegada. Un dels comentaris de la gent fou que les campanes de l'església sonaven tristes, no pareixia el dia del Corpus. L'any que ve per ventura es

podrà subsanar aquest repicar de campanes.

Escola d'estiu

Com ja és costum, s'ha tornat posar en marxa l'escola d'estiu. Aquest més només era per les inscripcions i un primer contacte. La feina començarà el proper juliol i tindrà la seva seu a ca ses monges, on es faran dinàmiques perquè els més joves del poble puguin passar part de les seves vacances.

Capellà

El passat deu de juny varen nomenar diaca el seminarista Josep Cerdà i Tomàs, conegut pels llorencins perquè promogué la confirmació dels joves i ajudà al senyor rector sempre que les seves feines a Artà li ho permeteren.

La cerimònia per rebre el diaconat tingué lloc a la capella del seminari nou, a la barriada del Rafal Nou de Palma. La va presidir el Sr. Bisbe de Mallorca, Teodor Ubeda. En Pep, juntament amb altres cinc companys (un era en Tòni Amorós, que també va estar en aquesta parròquia), varen fer les promeses i reberen l'ordre del diaconat.

La cerimònia fou molt sencilla però plena de missatge. Hi hagué alguns joves que amb les seves guitarres i veus interpretaren els cants de la cerimònia, que acabà amb una mica de refresc al pati del seminari. Cal esmentar una gran assistència d'amics i familiars a aquest acte.

* * * * *

-Que ho has sentit dir que haurem de tenir un batle carrioner?

-Ca dona, A Sant Llorenç..., què dius!

-No, i a mi m'han dit que en Falera tornarà entrar!

-Sa veritat és que en veurem de tot

color!

-No, i an en Miquel Comfís també li agradaria seure a "asiento" bo...

-I en Cuc, que no arribarà a fer res?

-Jo d'en Cuc no sé res, però m'han dit que havien dit que varen venir dos palmesanos des partit d'en Mateu Gostí a xerrar amb sos carrioners; perquè en Gostí també vol part de la tallada.

-Dos palmesanos!!! Sí que és important Sant Llorenç pes palmesanos!

-Noooo, idò només hi ha una cadira de batle, la s'hauran de partir.

-Ca dona, s'aclariran.

-T'ho pareix a tu?

-Sí, es carrioner ho arraglarà tot.

-Jo des carrioners no me'n fii, però he sentit dir que en Bovet untava ses màquines quan tenia temps, perquè també havia de córrer darrera es carrioner...

-Dissabte haurem d'anar a sa perruqueria i després a veure qui agafarà sa cadira de batle.

Dissabte van a fer es cafè

-Avui de matí, quina gentada, no podien passar!

-Quin xasco, quan he vist en Mateu Gostí, assegut a sa cadira des batle.

-Però lo més fort ha estat quan han votat!

-Fieta, idò què et pensaves, encara l'haurem de tenir carrioner.

-Nooooo, i n'hi va haver que ploraven...

-Clar, ja s'havien comprat es *modelito* de batlessa.

-Tens raó, però sa regidora més "pretty" era na Dolòrs, saps que hi anava d'empinollada!

-Idò, per entrar a la sala no hi poden anar amb espartenyas...

-I ara?

-Ara a sofrir? A veure què en feim.

J.Domenge, J.Fullana
F.Ramon i D.Sánchez

Bàsquet, 1994-95

Certament vaig disfrutar de veure i llegir el reportatge que, sobre les llorencines campiones de grup de bàsquet, havia realitzar en Joan Fornés, amb fotografies de Xisca, a les pàgines del "7 Setmanari".

Evidentment, ho contemplava amb ulls de pare, i veure la cara riolera d'una filla i les seves amigues sempre és agradós, independentment de campionats

Però a dir ver, el reportatge quedà bé: elles, les protagonistes, en Pere Nebot, l'artífex de l'equip i del triomf, i en Guillem Llodrà, el president del club. Potser tampoc no hi hagués quedat malament una fotografia d'en Bartomeu Santandreu ("Paler") com a mostra de feina callada i de seny, i una altra d'en Pere Servera ("Ceba") com a afeccionat més fidel, patidor i renouer; així com les de les delegades.

Cal assenyalar també que hi ha altres dos grups: el Guillem Galmés B, dirigit per Bernat Lloré, i les senior, que han fet un paper més que acceptable.

Però el que em suggereix aquest pobre comentari no és el lògic plaer, sinó la saba de l'inconformisme: em sembla pedant i de dubtosa vergonya que l'anterior Ajuntament felicitàs les

Un moment del darrer partit, contra el "Cala d'Or"

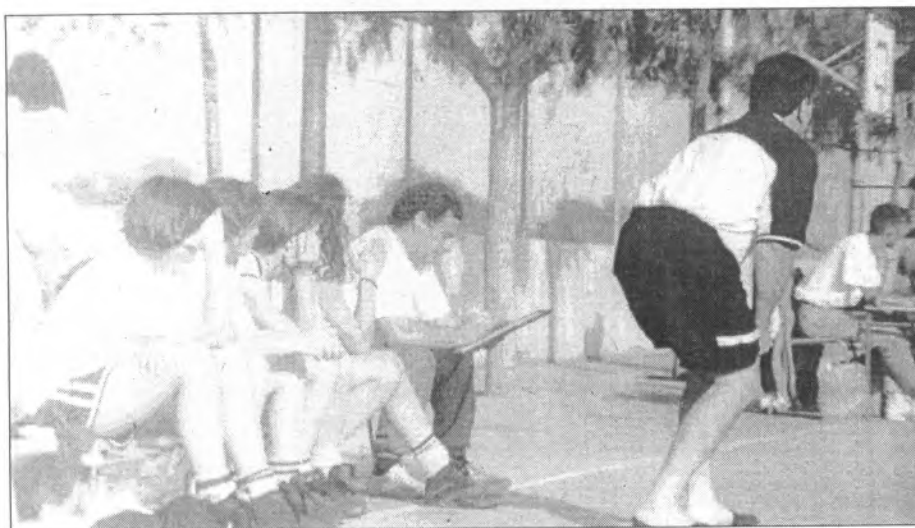
Ja som "campiones". Hi cal la fotografia de rigor.

campiones després de dos anys de fer el sord a les justificades peticions de la directiva, i de mantenir el bàsquet femení llorencí bandejat o, el que es pijo, oblidat. Tant pel que fa a les mínimes instal·lacions necessàries com pel que fa al cas que exigeix una mínima i correcta cortesia.

Sortosament, i malgrat tot, la meta bàsica s'ha aconseguit: un bon grapat de llorencines s'han esforçat i han disfrutat intentant passar una pilota per una cistella foradada.

I la festa acabà amb una tortada i la piscina.

A la "banqueta" també es passen nervis

Guillem Pont

Els consum d'alcohol i els accidents de trànsit

CONSELL INSULAR
DE MALLORCA

Les taxes de mortalitat per accidents de trànsit han experimentat un increment molt elevat a la segona meitat del nostre segle. Per això, són considerats com un dels problemes de salut pública més greus de la nostra civilització.

Es pot afirmar que els accidents de trànsit no són fortuïts, sinó que es produeixen per una sèrie de causes:

CAUSES PERSONALS, com són la fatiga del conductor, l'experiència al volant, el consum d'alcohol, la presa de certs medicaments...

CAUSES DEL VEHICLE, el mal estat del vehicle, la seva antiguitat...

CAUSES AMBIENTALS, com són les característiques de la carretera, el temps...

Farem incidència en la relació entre el consum d'alcohol i els accidents de trànsit, perquè quasi la meitat es produeixen baix la influència de l'alcohol

¿Quins efectes produeix el consum d'alcohol perquè arribin a produir-se tants d'accidents de trànsit per la seva causa?

Els efectes inicials de l'alcohol donen lloc a un estat d'excitació i eufòria, acompanyat per un retardament de les respostes, que produeix alteracions visuals molt importants pel conductor, com són la percepció incorrecta de les distàncies i de la velocitat, visió doble i defectes a l'acomodació de la visió als canvis de llum que potencien els efectes de l'enlluernament si es condueix de vespre.

Amb dosis majors d'alcohol s'afegeixen efectes que augmenten el risc

de sofrir accidents de trànsit, com són: l'excitabilitat i irritació intensa, la descoordinació motora i la somnolència.

A Espanya es produeixen a l'any uns 5.000 morts i més de 600.000 ferits a causa dels accidents de trànsit deguts al consum d'alcohol. Això li suposa a l'Estat uns costos altíssims, a més dels danys personals, psicològics i laborals que sofreixen els accidentats.

*Ningú no ens ha vist
("Capritx", de Goya)*

Després d'aquestes xifres no deixa de sorprendre que la societat espanyola s'alarmi pels 125.000 heroïnòmans que hi ha a Espanya i no es preocupi pels 2.300.000 alcohòlics. Igualment, resulta paradoxal que es doni excessiva publicitat als 1.500 morts en els darrers tres anys per sobredosi d'heroïna, i gairebé no es parli dels 9.000 desapareguts en carretera per causa de l'alcohol dins el mateix període.

Encara que l'abordatge d'aquest

problema sia complex, no per això no ens podem creuar de braços, perquè les mesures per prevenir-ho són clares i estan legislades, i a més tots podem fer qualche cosa per evitar-ho:

Què fer?

-Els conductors, **no beure si s'ha de conduir**. Recordem que el límit d'alcohol permès per conduir (índex d'alcoholèmia), és de 0.8 graus d'alcohol pur per litre de sang. Aquest índex s'aconsegueix bevent: 4 tassons de vi, o bé 3 botelles de cervesa, o bé dues copes de whisky.

-Els acompanyants, **no deixar conduir a les persones que han begut**.

-Els propietaris de bars i altres establiments, **complir la normativa vigent, que prohibeix la venda de tabac i alcohol als menors de 16 anys**. A aquestes edats ja es condueixen vehicles a motor, com són les motocicletes.

-La policia i la guàrdia civil, **augmentar la vigilància i els controls d'alcoholèmia**.

A nivell més general es poden adoptar altres, mesures com:

-**Disminuir el nivell d'alcohol en sang permès en els Reglaments de Circulació**. A alguns països europeus s'ha baixat la taxa d'alcoholèmia permesa de 0.8 gr/l a 0.5 gr/l.

-Endurir les sancions.

-Controlar els missatges publicitaris.

-Adoptar mesures preventives: educació preventiva des de les escoles i la família.

-Realitzar campanyes que sensibilitzin la població sobre els riscos del consum d'alcohol.

Josep Galmés

Serveis Socials Municipals

Equip de Promoció de la Salut-CIM

NAIXEMENTS

Dia 26 de maig va comparèixer per Sa Coma en Martí Sunyer Carbonell, fill d'en Gabriel i na Joana Cristina. Enhorabona i sort.

El 7 de juny va néixer un nou municipal, en Joan Mas Rigo, fill del sergent Pere i na Francesca. Que tot li sigui enhorabona.

Dia 11 del mes de juny va néixer n'Antoni Francesc Sansó Santandreu, un nou llorenç fill d'en Manuel i na Catalina. Que el poguem veure casat.

El dia 13 va comparèixer na Francina Velasco Puigròs, filla de l'àrbitre Julián i la perruquera Francesca. Que, clenxa feta, pugui anar a veure molts de partits.

DEFUNCIONS

El dia 27 de maig va morir a Cala Millor l'alemany Hermann Kohlgraf, a l'edat de 67 anys. Descansi en pau.

I l'endemà, el 28, en va morir un altre, en Wilhelm Heindrich Weber, de 90 anys. Descansi en pau.

Dia 5 de juny el poble es va despertar amb una mala notícia: en Jaume Mas Mira, director de la sucursal llorençina de la Banca March, havia mort en un accident de trànsit quan se n'anava a Palma. Tota la seva família és molt coneguda dins el poble, i l'ab-

surda desgràcia va provocar una gran commoció. Tenia 59 anys i estava a punt de jubilar-se. Al Cel sia.

El dia 16 de juny, després de patir una llarga malaltia, va morir en Josep Fullana Roig, un llorenç que només havia arribat als 35 anys. Quan estava bo

li agradava anar en bicicleta, i de fet havia estat soci de la Unió Ciclista Sant Llorenç. Al Cel sia.

Dia 14 va morir a Sa Coma n'Adalsteinn Tryggvason, ciutadà d'Islàndia. Descansi en pau.

NOCES

El 10 de juny feren l'esclafit al jutjat de Sant Llorenç una manacorí i una anglesa: en Joan Gomila i na Julia Ana Thomas Comas. Salut!

COMUNIONS

El dia 4 de juny va combregar per primera vegada en la seva vida n'Antoni Sales Ballester, qui va prometre no fer enfadar pús els seus pares.

El 3 de juny combregaren dos germans: na Catalina i en Joan Nicolau Vázquez. Enhorabona.

I el dia 11 feren la primera comunió dos germans més, en Mateu i na Joana Maria Oliver Gomila. Enhorabona!

I en aquest requadre hi posau la fotografia que trobeu, que sabem cert que fa anys que qualcú es va casar, es va prometre o va donar la primera besada. A qui sigui, enhorabona, i a veure si l'any que ve ens fa arribar una fotografia i ho celebrarem tots plegats.

Isabel Nicolau i Aina Simonet

Flor de Card

Josep Cortès

Flor de Card ha arribat al número 250, i d'aquí a un any i mig, si no hi ha res de nou, complirà el seu 25è aniversari. Fa-cem una mica de recordatori general:

Ja des dels seus inicis es va marcar un triple objectiu: faci-litar un mitjà d'expressió als llorencins que ho desitjassin, re-collir els fets més significatius esdevinguts a la vila i exercir una funció de difusió de la llengua i la cultura de les Balears.

En relació al primer podem assegurar que passen de les tres-centes les persones que, en un moment o l'altre, han col.laborat amb la revista (comptant els redactors, membres del Consell de Redacció, distribuïdors, dibuixants, fotògrafs i encarregats dels doblers), i que en l'actualitat la *nòmina* se situa als voltants de la dotzena i mitja. Val a dir que totes aquestes persones en cap moment han cobrat res pel seu treball, ans al contrari, moltes vegades n'hi han hagut de posar dels seus.

Quant al segon dels objectius, fa més de vint anys que surt una secció, el *Batec*, que recull tots els esdeveniments de petita envergadura que sobrevenen cada mes en el poble. Els de més relevància disposen d'una pàgina a part.

I del tercer -i no precisament per ordre d'importància-, po-dem dir que s'hi està sempre treballant. S'han publicat durant tot aquest temps articles sobre els autors clàssics de les Illes: novel·listes, poetes, músics, investigadors, personatges populars i il.lustres, polítics..., i també dels joves que encara no havien tingut una projecció més ampla; pàgines d'història que han aca-bat en dos llibres i mitja dotzena d'opuscles; diversos mono-gràfics (bosses d'argent, Salvador Galmés, un estudi sobre l'ús del català en el poble, l'església de Son Carrió...); s'ha iniciat una col.lecció sobre temes locals, *Es Pou Vell*, que ja té quatre números al carrer i un altre està gairebé a punt d'imprimir-se.

Un tema que ens ha preocupat sempre ha estat el de la llen-gua. La primera revista que va sortir -pel febrer de 1972- con-tenia un 23% dels seus articles en llengua catalana, un percen-tatge petit més pel desconeixement dels col.laboradors que no per la seva voluntat, ja que la darrera del mateix any ja arri-bava al 42%; des de mitjan 1973 fins al juny de 1975, data en què es va publicar la darrera revista de la primera etapa, els articles en català superaven el 90% del total; a partir de 1977 Flor de Card es publicà quasi íntegrament en llengua catalana, si bé no fou fins al gener de 1981 que es va prendre l'acord de no editar res que no fos en la nostra llengua. Amb tot i amb ai-xò, i a fi de facilitar la difusió de les col.laboracions, sempre ens hem oferit a corregir o traduir els articles que ho hagues-sin de menester. Durant aquests anys s'han publicat nombrosos articles relacionats amb la llengua catalana: editorials, correc-cions de barbarismes, reivindicacions dels noms dels carrers, informacions diverses sobre el II Congrés, TV3, polèmiques...

La línia de la revista sempre ha estat més aviat crítica amb els poders públics, la qual cosa ha provocat diversos enfronta-ments amb els diferents partits que han governat la vila -pen-sem que durant la primera etapa encara estàvem dins el fran-quisme-, però sempre ha estat oberta a les participacions de qualsevol persona, i en aquest sentit hem de dir que bravejam

de no haver censurat mai un article a ningú.

Amb el fi de relacionar-se millor amb altres revistes locals de l'illa, i aconseguir més força davant les institucions au-tonòmiques, Flor de Card fou cofundadora de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca, a la directiva de la qual hi ha tingut un representant durant una vuitena d'anys.

DOBLE TENTACION

FINICON S.A. Importador exclusivo para España.

Nikon®
We take the world's
greatest pictures®

FOTO LIS

fotografia professional

SEMPRE OFERINT PRODUCTES DE QUALITAT

Carrer Major, 47 * Sant Llorenç * tel. 838351

250

Guillem Pont

Resta lluny aquell febrer del 72. S'ha arribat al número dos-cents cinquanta.

Potser res no resulta tan dispar com un mateix número al costat de magnituds diferents. I fins i tot amb una mateixa magnitud si variem el prisma d'anàlisi.

Així, si consideram els "250" en relació al nombre de partícules de sucre d'un polset (allò que es pot agafar entre el polze i l'índex) gairebé no és res. I també resulten insignificants dos-cents cinquanta estels en el conjunt dels cent mil milions que conformen la nostra galàxia.

De la mateixa manera, si consideram els 250 números de *Flor de Card*

i els situam en el conjunt de diaris i revistes que s'editen, encara que només es contempli l'estat, i fins i tot l'illa, potser resulti una eixida ben marginal.

Diferent resulta, però, si feim una anàlisi "micro". A l'atzar he agafat una revista i també a l'atzar he triat una pàgina. He comptat els mots. Me n'han sortit aproximadament sis cents.

Sis-cents per vint pàgines per dos-cents cinquanta números resulten un total de tres milions de mots sota la capçalera de *Flor de Card*. Una revista local que mensualment s'escampa per la vila llorencina.

I el bessó de la qüestió d'allò que vull dir es troba en aquest darrer paràgraf. És difícil que apareguin 250 números, mes rera mes, d'una revista arrelada en l'altruisme. I encara més difícil que això s'estrevengui a Sant Llorenç, un poble on les persones no es destaquen precisament per "sentir-

se seu" allò que fa un altre veí, sigui en l'àmbit que sigui.

Però en aquest món tot té la seva explicació: un mul de càrrega caparrut, constant i exigent amb ell mateix i amb els altres: en Josep Cortès, que estira el carro; un grapat no excessivament nombrós de "col.laboradors" que roben hores al lleure amb la finalitat d'empènyer perquè no s'aturi; i un bon grapat de subscriptors que hi són, a la festa. No se sap ben bé si amb plaer o amb ràbia, però ni són.

Flor de Card no és perfecta. Podria ésser de moltes altres maneres. Tant a nivell "d'ésser", com a nivell de presentació de formes i fons.

Sens dubte moltes vegades no ens identifiquem amb el que es publica, ni amb la manera de dir alguna cosa amb la qual ens podríem identificar, però tan se val, **hi és, i és nostra.**

Molts d'anys!

Flor de Card

Antoni Sansó

La revista *Flor de Card* és una de les entitats del poble més consolidades, i s'ha guanyat un nom important dins el món de la Premsa Forana.

Flor de Card sap transmetre el seu entusiasme i connectar perfectament amb tots nosaltres, perquè, en el fons, allò que ens uneix són uns valors i unes il.lusions compartides. Per això, avui, és per a mi -que l'he llegida i l'he compartida amb sentiments, inquietuds, entusiasmes, idees, il.lusions...- una doble satisfacció poder

dir qualche cosa davant aquests dos-cents cinquanta números reals (els primers 33 eren il.legals, i quan la legalitzaren obligaren a tornar començar la numeració), des de la convicció que seguirà essent per molts d'anys aquest lloc ideal on ens hem pogut i podem expressar amb tota llibertat tots els qui ho hem volgut fer.

Flor de Card està compromesa amb el seu poble no solament per la llengua, sinó també per qualsevol aspecte reivindicatiu. Tenc l'esperança que la llavor, amb tants d'escrits i opinions que ha escampat i sembrat, doni un dia els seus fruits.

La revista sorgeix dia a dia, passa a passa, sortint al carrer cada mes, sense fer concessions ni estar subjecta a

cap plantejament comercial. I això només és possible gràcies a l'entusiasme i la feina d'unes persones que estimen la revista i el nostre poble.

Amb ella accedim a uns determinats missatges que acceptarem o refusarem d'una manera crítica, però que ens duen a enriquir la nostra visió del poble i de les coses. D'aquesta manera augmenta la informació i la capacitat d'anàlisi de les persones i, a la llarga, de les col.lectivitats.

Dins el nostre poble és avui necessària la revista per aconseguir aquell punt de reflexió que sempre precedeix la presa de consciència col.lectiva, l'autocrítica, l'autoconeixement i, sobretot, la pròpia estimació.

Per molts d'anys!

Finalitzen els cursos d'adults de Sant Llorenç

Aquest mes hem finalitzat els cursos del centre d'Adults, i com cada any, és l'hora de revisar la feina realitzada i veure si hem aconseguit els objectius que ens havíem marcat quan els organitzàrem.

Mitjançant les enquestes que andinament han contestat les persones que han assistit als cursos, podem saber quina valoració en fan, quines mancances hi han trobat, i els suggeriments per al proper curs. Tot això ens serveix per a programar l'oferta educativa del curs vinent.

En general, segons les dades recollides, podem afirmar que la gent està satisfeta dels cursos i del professorat, els suggeriments són bàsicament de material.

Segons les dades estadístiques, aquest curs hem augmentat 207 matrícules i 156 alumnes en relació al curs passat.

L'alumnat és majoritàriament femení, si bé hem de dir que de cada any va augmentant el nombre d'homes, que vénen al centre sobretot per aprendre idiomes, gestió empresarial, agricultura ecològica etc.

Quans als estudis, la majoria disposa de l'EGB, i un percentatge considerable ja té el BUP i/o la Formació Professional.

L'edat dels alumnes oscil·la dels 16 al 73 anys.

Aquest curs 94/95 hem tingut 508 matriculats/ades i un total de 432 alumnes. Això ens demostra que la gent té unes inquietuts formatives, té ganes d'adquirir nous coneixements.

El centre d'adults intenta donar una formació adequada a les necessitats laborals de la zona, amb aquest motiu organitzam cursos d'hoteleria. Aquest any hem fet un curs de regidoria de pisos a Cala Millor, en el qual 40 dones han après les tècniques i els coneixements necessaris per a ser unes bones governantes.

Molta acceptació ha tingut també el curs de conservació de mobles que es va fer a Son Carrió, on 21 persones aprengueren a netejar i restaurar mo-

bles antics.

A més dels tallers artesanals de punt mallorquí, ceràmica o decoració, que tenen sempre un alumnat fix, intentam que cada any hi hagi l'oferta d'un curs novedós i engrescador;enguany s'ha fet el d'Agricultura Ecològica. Sens dubte ha estat un curs que ha tengut gust a poc, o al menys així ens ho han dit les 40 persones que l'han fet. Els resultats del curs es pot apreciar a les parades en crestell fetes a Sant Llorenç i a Son Carrió. D'aquest curs n'estan fent el seguiment els alumnes de tercer i quart de l'escola, qui han collit ja els espinacs, els ravanets, han resembrat, i van a regar. Així ho fan també els escolars més petits de l'escola petita de Son Carrió.

Amb aquest curs s'ha aconseguit la participació dels adults i els infants en un projecte de recuperació de l'agricultura tradicional.

Per l'any vinent hi ha programats nous cursos, els quals esperam siguin del gust de tots vosaltres, si bé estam oberts a qualsevol suggeriment.

Maria Bel Sanxo i Orell
Àrea Socioeducativa i Cultural

CAMPSA

té el gust d'anunciar
que ben aviat el poble de

Sant Llorenç

podrà comptar amb una moderna gasolinera
que disposarà de tota casta de carburants.

Els usuaris que ho desitgin podran fer els seus pagaments
mitjançant una targeta pròpia de la gasolinera

La malaltia d'Alzheimer

Continuant amb el cicle de conferències que es va iniciar el mes de març, dia 22 de maig es va celebrar en els locals de l'Associació de Tercera Edat una xerrada baix del títol: "La malaltia d'Alzheimer".

Les demències, en general, es poden definir com a malalties de la intel·ligència, que presenta alguna de les següents alteracions.

- Alteració intel·lectual, que incideix sobre el comportament social i professional.
- Alteració de la memòria.
- Alteració del pensament abstracte.
- Alteració del judici.
- Existència d'un factor orgànic que es pugui identificar com a productor de la demència.

La malaltia d'Alzheimer està considerada com una demència primària (és a dir, no és deguda a cap altra malaltia) i degenerativa.

L'alteració orgànica que la provoca es pot identificar a les cèl·lules cerebrals, les neurones que progressivament pateixen uns canvis al seu interior que impedeixen realitzar les seves funcions amb normalitat. També s'ha detectat que en l'espai que existeix entre neurona i neurona es va depositant substàncies anormals que impedeixen la transmissió de l'estímul nerviós.

Les neurones són cèl·lules nervioses es per assegurar una sèrie de funcions: memòria, pensament abstracte, creativitat,

llenguatge, noció del temps i de l'espai, coordinació motora... que permet a les persones respondre apropiadament a l'entorn exterior.

Si bé es coneix quina és l'alteració que provoca aquesta demència, el que no es coneix ara per ara és perquè es produeixen aquestes alteracions. Hi ha diverses teories, però cap d'elles està acceptada plenament per la comunitat científica.

La malaltia d'Alzheimer pot afectar qualsevol persona adulta, però de fet afecta sobretot a les persones d'edat avançada; podem dir que la probabilitat d'adquirir-la augmenta amb l'edat.

La forma en què es presenta i la seva evolució és diferent a cada pacient, dependent de les característiques individuals, l'existència o no d'altres malalties de circumstàncies ambientals, de l'entorn familiar i del grau i tipus d'intervenció mèdica i recolçament terapèutic. Tot i aquestes consideracions, es poden diferenciar tres etapes.

A la primera fase destaquen els problemes de memòria recient i desorientació espacial. La capacitat de mantenir les relacions socials està preservada i el pacient utilitza estratègies perquè els altres no s'adonin de les dificultats. Se solen presentar símptomes de depressió i canvis d'humor. El llenguatge i les habilitats motores i de percepció estan conservades.

A la segona fase s'inicien dificultats en el llenguatge de comprensió i seguiment d'una conversació, hi ha incapacitats per reconèixer objectes, apareix desorientació espacial, es produeixen alteracions de la memòria recient, inquietud motora (es passegen constantment) i incapacitat per expressar emocions.

A la tercera fase les funcions intel·lectuals pràcticament no existeixen, hi ha incontrol d'esfínters (incontinència fecal i urinària), rigidesa a les extremitats. Els pacients acaban enllitats amb alimentació assistida.

La dependència d'aquests malalts cap als familiars és cada pic més progressiva, arribant a ésser totalment dependent. Aquest fet suposa una sobrecàrrega física i emocional per als familiars; física perquè s'ha de tenir cura d'ells per tots els aspectes de la vida quotidiana, i emocional perquè es viu com una persona estimada perd dia a dia les seves facultats, fins arribar a no reconèixer el parent més proper.

Davant això no val desesperar-se, es poden fer moltes coses. Cal posar-se en contacte amb els serveis socials de l'Ajuntament, tel. 838202, o amb l'equip de Gent Gran del Consell Insular de Mallorca, tel. 554781.

Josep Galmés
Serveis Socials Municipals

"SA BOTIGA ECOLÒGICA"

C/ST. LLORENÇ, 49 TF: FAX 83 80 90

07630 ST. LLORENÇ DES CARDASSAR

A LA SEVA DISPOSICIÓ:

- VEGETARIANA
- * ALIMENTACIÓ INTEGRAL MACROBIÒTICA
- * FRUITES i VERDURES DE TEMPORADA i DE COMRAEU ECOLÒGIC DE LA FINCA DE "SA TAULERA".
- * REMEIS FLORALS "SORIA NATURAL"
- * COSMÈTICA NATURAL, SENSE QUÍMIQUES
- * PLANTES
- * CONSULTA NATURÒPATA

MOTS CREUATS

Horizontals: 1.- Femella adulta de l'espècie bovina. Matar a pedrades. 2.- Posar alt el mèrit d'algú. Part terminal del braç dividida en dits per a la premsió i sosteniment d'objectes. La segona. 3.- Nom de diferents ocells palmípedes pertanyents al gèn. *larus*, d'ales llargues, generalment blancs amb les parts superiors cendroses. Al rev. porció de làmina o altre document de crèdit, que es talla a una data determinada per a cobrar interessos vençuts. 4.- Dona inflamada d'amor, d'una altra persona. Cinquanta romans. 5.- Dues de ben iguals. El principi d'acció. Regió europea, situada entre el Danubi i el Dniéster, al nord de la península Balcànica, i que fou conquistada per Trajà i convertida en província romana. 6.- La primera. Terminació verbal. Nota musical. Joc de cartes. 7.- Afició a les coses locals. Nom de lletra. 8.- Nota musical. Al revés, cadascuna de les escales musicals que es formen partint d'una nota inicial diferent, la qual determina la distribució dels intervals majors i menors. lacisum atoN. 9.- Barreta de metall retorçada en espiral i acabada en punta, que serveix per a treure taps del coll de l'ampolla. Mascle de l'oca. 10.- Estimar o calcular la vàlua d'una cosa. Moneda italiana. 11.- Que inspira gran afecte o estimació. Gran quantitat de llavor. 12. Terminació verbal. Cinquanta. Nom d'una antiga ciutat de Fenícia. Déu egipci.

Verticals: 1.- Pertanyent o relatiu a les plantes. Senyal visible sobre una cosa, degut a la presència d'una substància estranya o diversa del color general de l'objecte. 2.- Gerundi del verb anar. Lloc plantat d'oliveres. 3.- Una de les grans venes per

les quals la sang torna a l'aurícula dreta del cor. Posar amb la cara girada a la d'un altre. 4.- Foguera que serveix de senyal. Símbol de l'alumini. Cinquanta. 5.- Al revés, primera persona del present d'indicatiu del verb contar. Part inferior i carnosa de l'orella externa. 6.- Lligar. Pertanyent o relatiu al ritu. 7.- Terminació verbal. Acte d'adesar. Encès d'ira. 8. Símbol del fòsfor. Composició poètica del gènere líric que sol dividir-se en estrofes o parts iguals. Mil. Consonant. Suc de raïms fermentat. 9.- Xoc amb penetració, i senyal que deixa. Sensació produïda en l'òrgan de l'olfacte per les emanacions de certs cossos. 10.- Objecte de forma cúbica en general. Terminació verbal. Símbol de l'oxigen. Final de partir. 11.- Nom de lletra. Cent. Animal vertebrat ovípar, cobert de membres anteriors aptes per a volar. Cobrir d'una capa o fulla d'or. 12.- Nota musical. Consonant. Gos. La part del cos compresa entre el genoll i el peu.

Solució

Horizontals: 1.- Vaca. Lapidar. 2.- Enaltir. Ma. E. 3.- Gavina. Opuc. 4.- Enamorada. L. 5.- TT. Ac. Dacia. 6.- A. Ar. Re. Truc. 7.- Localisme. A. 8.- La. oT. Od. 9.- Tirabuixó. Oc. 10.- Avaluar. Lira. 11.- Car. Llavoram. 12. Ar. L. Tir. Ra.

Verticals: 1.- Vegetal. Taca. 2.- Anant. Olivar. 3.- Cava. Acarar. 4.- Alimara. Al. L. 5.- tnoC. Lóbul. 6.- Liar. Ritual. 7. Ar. Ades. Irat. 8.- P. Oda. M. X. Vi. 9.- Impacte. Olor. 10.- Dau. Ir. O. Ir. II.- A. C. Au. Dorar. 12Re. L. Ca. Cama.

BROU DE LLETRES

T O T A L E S R C R T E
A B R S T C A T A E P A
J D O C A X A L R B R C
K E M F G N R I T F E D
L I A M H A E K J I H G
P T N N M A G B E L R O
Q R I O N I L M A I L U
R E S T E P A N E G R A
E V T T O A F G A T S I
S E I B L P E F G K R V
T U A V A L M U R T A N
D J E L L B A P O R E R
S A L T I N T L O T C O
Z E R O G I A D U R R D
L V B G T Y N E X D R T

Deu noms de plantes medicinals.

Solució: Lli, estepa negra, romaní

falguera, murta, pi, malva, juevert, mata i ruda.

Maria Galmés

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Polícia municipal	56 94 11
Polícia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Ambul. de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
C. Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
S.M.O.E.	56 95 49
Ca Ses Monges	56 90 83
Funerària	52 60 53
GESA (oficines)	55 41 11
GESA (avaries)	84 33 33
Grua	55 03 44
Hisenda	55 35 11
Teatre de Manacor	55 45 49
Parròquia	56 90 21
Oficina atur	55 20 81
Telèfon de l'esperança	46 11 12

Joieria Femenias

**l·listes de noccs
objectes de regal**

Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç

Ca'n Xesc

Estació pluviomètrica B-480

Sant Llorenç

Màxima	30
Mínima	5
Mitja	17'8
Màxima mitja	24'3
Mínima mitja	11'4

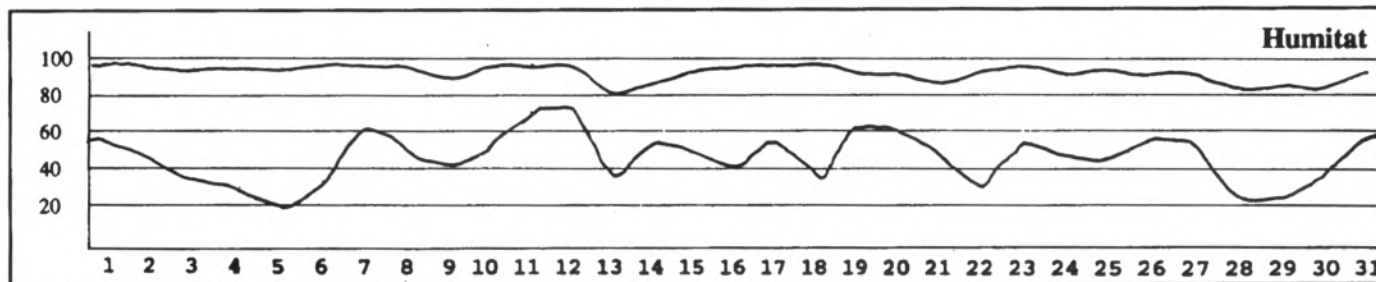
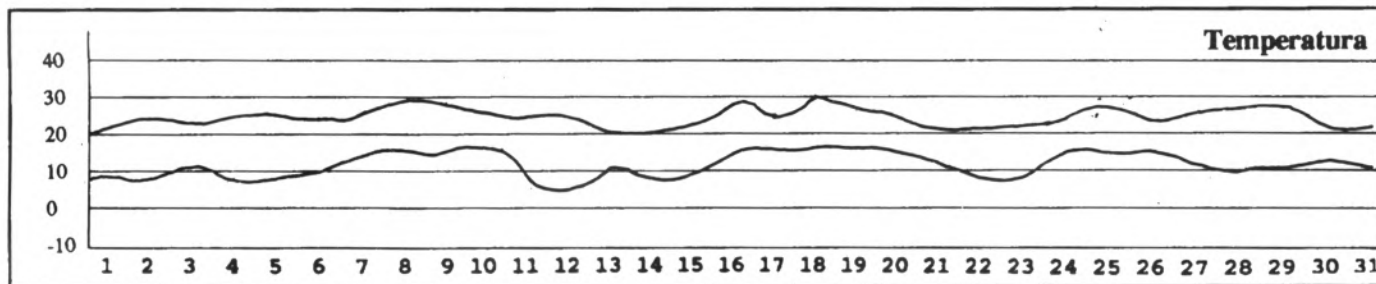
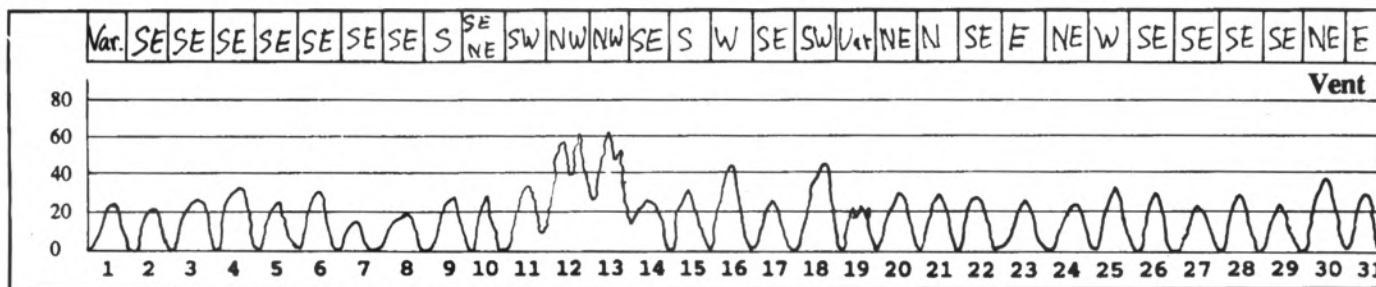
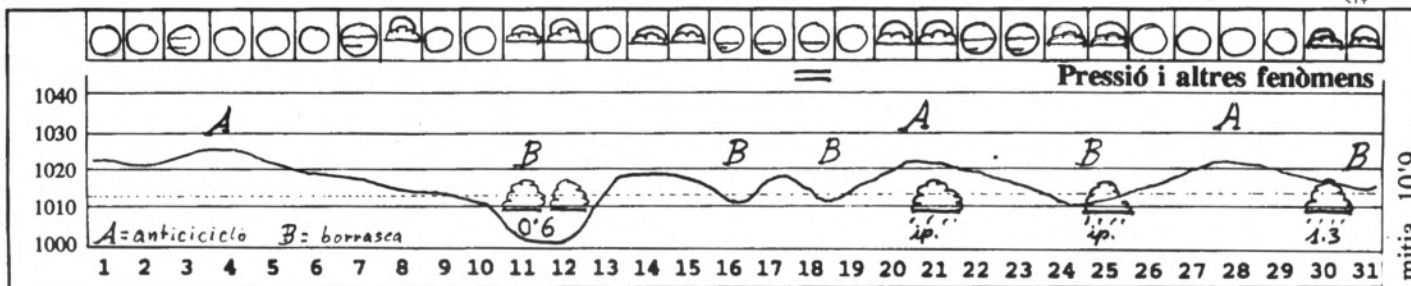
Resum comparatiu del mes de maig

	1994	1995
Boires	-	1
Tempestes	1	-
Calabruixades	-	-
Pluja (l/m2)	9'2	1'9
Dies de cel serè	15	12
Dies de cel cobert	5	1
Dies de cel nuvolat	11	18
Gelades	-	-
Pluja acumulada any	108'6	73'3

Col.laboradors

Ses Planes (Ca'n Toni)	0'3
Son Vives (Ca'n Pedro)	1'2
Son Roca	1
Sa Fontpella	0'9
Sant Llorenç (Ca'n Xesc)	1'9
Son Sureda (Ca'n Tomeu)	1'5
Son Costes (Ca'n Salvador)	3

Des d'on ha bufat el vent

Lleida: temperatura mitja, 17'2; màxima mitja, 23'4; mínima mitja, 10'9

Són dues concepcions molt distintes del què ha d'esser un espai públic, totes dues respectables i, potser, concordants amb el temps en què els ha tocat conviure.

Abans, quan encara no s'havien inventat els polisportius, els camps de tennis o de bàsquet ni les piscines municipals; quan a les cases no hi havia vídeos, ni televisors, ni consoles, ni ordinadors, ni equips de música; quan els pares no solien acompanyar gaire sovint els fills a la platja, a Port Aventura o a Eurodisney, el Lloc Sagrat era un espai d'utilització constant i diària, sobretot per part dels al.lots del poble, que hi passaven l'estona xerrant, barallant-se, jugant a la reieta, als quatre clotets, a bolles... o tempejant les nines i vetlant des de la talaia.

Avui la cosa ha canviat: els al.lots ja no juguen a bo-

lles, ni als quatre clotets ni a la reieta, i potser en el disseny dels espais públics domina més l'estètica que no la seva utilització per part dels ciutadans.

A mi m'agrada així com està ara i m'agradava així com s'utilitzava abans. Són dues concepcions diferents que responen a dues èpoques distintes.

Text: Josep Cortès, Fotografia: Xisca Santandreu